

Městská knihovna v Praze

**Karel
Poláček**

**Edudant
a Francimor**

PRALIT

ZÁCHRANA A ZPŘÍSTUPNĚNÍ
PRAŽSKÉ ŽIDOVSKÉ LITERATURY

knihovna

Městská knihovna v Praze

Půjčujeme:

knihy / časopisy / noviny / mluvené slovo /
hudbu / filmy / noty / obrazy / mapy

Zpřístupňujeme:

wi-fi zdarma / e-knihy / on-line encyklopedie /
e-zdroje o výtvarném umění, hudbě, filmu

Pořádáme:

setkání s autory / přednášky / koncerty /
filmová představení / výstavy /
aktivity pro děti a jejich rodiče / čtení

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.facebook.com/knihovna

www.e-knihovna.cz

Edudant a Francimor

Karel Poláček

Znění tohoto textu vychází z díla *Edudant a Francimor* tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím SNDK v Praze v roce 1963 (POLÁČEK, Karel. *Edudant a Francimor*. 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1963. 183, [3] s.).

Text díla (Karel Poláček: *Edudant a Francimor*), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), není vázán autorskými právy.

Citační záznam této e-knihy:

POLÁČEK, Karel. *Edudant a Francimor* [online]. V MKP 1. vyd. Praha: Městská knihovna v Praze, 2016 [aktuální datum citace e-knihy – př. cit. rrrr-mm-dd]. ISBN 978-80-7532-107-7 (pdf). Dostupné z:

http://web2.mlp.cz/koweb/00/04/24/48/43/edudant_a_francimor.pdf.

Vydání (obálka, grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 31. 5. 2016.

PRALIT

ZÁCHRANA A ZPŘÍSTUPNĚNÍ
PRAŽSKÉ ŽIDOVSKÉ LITERATURY

Tato e-kniha vznikla v rámci projektu PRALIT - Záchrana a zpřístupnění pražské židovské literatury, který je financován z [EHP a Norských fondů](#) a spolufinancován Magistrátem hlavního města Prahy.

Dále jsme pro vás připravili dvě procházky po stopách autorů děl digitalizovaných v projektu PRALIT ve spolupráci s projektem [Praha město literatury](#). Buď můžete zuřivě [pronásledovat Egona Erwina Kische](#), nebo [pražské židovské autory](#) po kavárnách, divadlech a parcích.

Podrobnější informace o projektu PRALIT a jeho výstupech na webu www.mlp.cz/pralit.

Upozornění pro čtenáře

Tato e-kniha obsahuje poznámky pod čarou, které nejsou hypertextově provázány.

Text poznámky pod čarou je umístěn na dolním okraji každé stránky, ve které je v textu zvýrazněno číslo poznámky pod čarou (např.: Text⁰).

⁰ Text poznámky pod čarou.

OBSAH

Upozornění pro čtenáře	6
1 Paní čarodějnice, její dívky, jakož i domácí zvířectvo	8
2 Edudant a Francimor a okresní školní inspektor	11
3 Oznamuje se, že Edudant a Francimor ve škole pozor nedávají a při vyučování kouzla provozují	13
4 Školní výlet na čarodějném koštěti.....	16
5 Začarovaná zvířata aneb zármutek pana restaurátéra	19
6 Školní mládež v brlohu loupežnickém	21
7 Edudant a Francimor mají nedorozumění s královnou víl.....	25
8 Babinského memoriál – Kterak se Edudant a Francimor vyznamenali – Pan Vodňanský má radost.....	29
9 V říši vodníkově – Proč není pan Vodňanský se svým stavem spokojen?.....	34
10 O zrádném jednání nešlechtných loupežníků – Edudant a Francimor jsou uvrženi do vězení.....	40
11 Loupežníci pronásledují školní mládež.....	43
12 Pan Pištolák zatkl loupežníky	47
13 Loupežníci jsou uvrženi do vězení	50
14 Dobrodružství v psím městě.....	52
15 Edudant a Francimor se dali na dráhu číšnickou	57
16 Záhadné zmizení bratra Francimora.....	61
17 Hostinec na stromě – Vypravování o lidožroutském králi.....	64
18 Poselstvo se odebralo ke dvoru krále Dyldylbuma.....	67
19 Mrtvý Bill, kapitán lodi „Princezna Bessie“	71
20 „Áchich, áchich!“ sténal král Dyldylbum.....	74
21 Následky všetečnosti žáka Šimandla.....	78
22 Šťastné shledání Edudanta s Francimorem	84
23 Edudant a Francimor se mají ženit.....	89
24 Kterak čerti překazili svatbu	92
25 Návrat do vlasti a šťastné zakončení dobrodružné pouti	95
Ediční poznámka	100
Bibliografie díla Karla Poláčka.....	101

1

Paní čarodějnice, její dívky, jakož i domácí zvířectvo

V temném a hlubokém lese stála chaloupka čist'ounká a úhledná. Kdo by náhodou zabloudil v tato místa, mohl by spatřiti na dveřích nápis:

MADAME ISTAR HALABÁBA
stát. koncesovaná kouzelnice

A pod tímto drobnějším písmem:

Přírodní pohromy,
škody na dobytku a jiném majetku,
přičarování ženicha,
jakož i jiná kouzla i čáry kulantně vyřizují.
Těž do domu.

Jak tento nápis svědčí, obývala tuto chaloupku paní Halabába, známá v celém okolí, ba i v celé říši oblíbená čarodějnice. Byla to stařenka více než sto padesát jar čítající, ale na svůj pokročilý věk byla ještě svěží a čiperná. Zdělila čarodějnickou živnost po svém panu otci, věhlasném kouzelníkovi, jménem Rumpál paša. Zvěčnělý tatíček odkázal jí všechny kouzelnické knihy, ve kterých jsou obsažena všechna tajemství a čarovná zaklínání. Také nástroje k čarování potřebné odkázal jí zesnulý Rumpál paša.

Madame Halabába měla bílého kozla jménem Rudolf, který se dovedl proměnit v jakoukoliv podobu, zejména v obchodního cestujícího. Rudolf pak v této podobě cestoval pro svou paní a přijímal zakázky.

Vedle Rudolfa trávil svůj věk v chaloupce starý drak, jenž se nazýval Verpanides. Tento drak pamatoval nejstarší doby země české a dovedl nazpaměť vyjmenovati všechny Přemyslovce

i panovníky z rodu Lucemburského, pod jejichž vládou prožil svoje mladá léta.

Jak vidno, byl to již starý drak. Stářím pohasly mu ohnivé oči a z huby mu vycházel pouze úzký pramének dýmu. Plameny v něm pomalu dohasínaly, jenom jazyk měl ještě žhavý. Na drakově jazyku připalovali si dřevorubci, kteří v lese pracovali, svoje dýmky. Starý drak ochotně a rád každému kuřákovi posloužil. Jinak sedával před chaloupkou, zamyšleně dýmal do vzduchu a vzpomínal na ty časy, kdy ještě hlídával mladé a půvabné princezny.

Nesmíme zapomenout na černého kocoura jménem Šmakovník, neboť to bylo zvíře moudré a učené jako málokterý člověk. Šmakovník dovedl promluvit i lidským hlasem, ačkoliv nerad mluvil, ale spíše naslouchal, co si jiní povídají. Dbal velmi o svoje vzdělání a vždycky byl ochoten se poučovati. Maje krásný rukopis, vedl své paní účetní knihy a vyřizoval obchodní dopisy. Měl ohnivé oči, které svítily potmě jako reflektory automobilu, a proto si čarodějnice libovala, že ušetří na světle, neboť Šmakovník jí večer svítil.

Madame Halabába měla dvě děti, jedno ve stáří osmašedesáti jar a druhé bylo o dvě léta mladší. Oba byli chlapci, pěkně vzrostlí a čiperní. Ale vzhledem si nebyli nikterak podobní. Starší, který se nazýval Edudant, byl náramně tlustý, široký jako soudek neboli bečka. Když ulehl ke spánku, tu zapraštila pod ním těžká železná postel, a když se ve spánku otočil na bok, tu byl takový hluk, že obyvatelstvo v širém okolí se dívalo starostlivě na oblohu domnívající se, že přichází bouřka.

Zato mladší byl pravým opakem svého bratra. Jeho jméno bylo Francimor a byl tenký jako tkanička nebo vlněná nit, kterou se vyšívá. A co bylo nejdívnější, bylo to, že byl i v obličejí i po celém těle jasně červený a také si oblíbil nositi křiklavě červený oděv. Madame Halabába se často na něho zadívala a s podivením si říkala, po kom se ten chlapec vlastně zvedl, neboť jeho otec byl mohutný a široký junák a také ona byla, jak se říká, hodně při těle.

Edudant byl náramný jedlík a spotřeboval tolik pokrmu, že to nebylo ani hezké. Ráno k snídani vypil tolik kávy, kolik se jí vejde do cisterny od benzínu. K tomu snědl ne méně než deset bochníků chleba a každý krajíc musel být na dva centimetry tlustě pomazán máslem. Pojedl a pak až do oběda skákal kolem matinky, škemraje a naříkaje, že má hlad.

Francimor pro sebe nic nepotřeboval. Měl v kapsičce u vesty maličkou lžičku a tou si nabral při obědě tři zrnka rýže nebo hrachu a pak prohlásil, že je syt. Celý den pak už nepotřeboval nic jíst. Madame Halabába se strachovala, aby ten chlapec nedostal souchotě, ale pak se vždycky uklidnila, když viděla, že Francimor je jinak zdravý a čilý jako málokdo.

Jinak byla se svými chlapci spokojena a často se na ně se zalíbením dívala a říkala každému, že má takové krásné děti, že se nenajdou v celém světě.

Ale i jinak mohla mít madame Halabába ze svých dětí radost. Oba synové byli všímaví a rozumu bystrého, takže záhy pochytili čarodějné umění od své matinky, a mohli tudíž v živnosti vypomáhat. Stávalo se nezdárka, že madame Halabába měla plné ruce prádla a byla, jak se říká, na roztrhání. Ten ji volal, aby sousedovy krávy očarovala, aby dojily krev místo mléka, onen si zase přál, aby sousedovo obilí potlouklo krupobití, některý rolník toužil po tom, aby čarodějnice uhranula výměnkáře, aby brzy umřel a zbytečně chleba neujídal; a současně si některá dívka přála, aby jí madame Halabába přičarovala ženicha. Toť se ví, že najednou se tolik zakázek těžko pořídí, a čarodějnice byla tomu velmi povděčna, že jí synáčkové přiskočili na pomoc. Říkala si častokráte, velebíc svůj osud, že může jednou s klidem zavřít oči, protože věděla, že děti povedou živnost dále.

Na Edudanta a Francimora bylo ve všem spolehnutí. Když jejich matka dlela mimo dům za svými obchody, tu vedli domácnost, ošetřovali zvířata, dbali o to, aby Rudolf, Verpanides ani Šmakovník v ničem újmy netrpěli a dostali včas a v pořádku svůj pokrm. Také jim bylo se starati o jiný dobytek, například netopýry a sovy, jichž

čarodějnice chovala velký houf, neboť jich bylo v živnosti velmi zapotřebí. A když pak zvířectvo ošetřili, tu chodívali oba chlapci do lesa, pátrající po zlatém kapradí nebo jiném kouzelném býlí a čarodějných kořincích, a tak zásoby doplňovali.

2

Edudant a Francimor a okresní školní inspektor

Bylo to na podzim roku onoho, když madame Halabába počala vrtět hlavou, pořád vrtěla hlavou a nepřestala vrtět, dokud se jí synové nezeptali:

„Pročpak vrtíš, maminko, hlavou?“

„Proč, synáčkové moji, vrtím hlavou?“ opáčila stařenka. „Proto vrtím hlavou, protože to jsem namouduši blázen.“

Tázali se synové, proč by matinka měla býti blázen, a ona jim to vysvětlila.

„A já pořád, co to je,“ pravila. „Volám zlé duchy a příšery a nějak mi to dlouho trvá, jako by se těm pekelným obludám nechtělo. Jindy přiletěly na to tata, a teď abych je musela prosit. A sotva se mi objeví, ani s nimi nemohu jaksepatří porozprávět, už se mi zase rozplývají a mizí.“

„V čem to vězí, matinko?“ tázal se Edudant.

„Dlouho jsem si to nemohla vysvětliti,“ odvětila stařenka, „až tuhle jsem na to přišla. Koukám a vidím, že krás je prasklý, a tak mi duchové tou skulinou unikají.“

Krás bylo takové železné kolo, na němž byly vymalovány všechny nebeské planety. Do toho krásu neboli čarokruhu stařenka vstupovala a v něm mocným hlasem pekelné příšery zaklínala a citýrovala. Na to mocné slovo se pekelné obludy musely zjeviti a všem přáním čarodějnice vyhověti.

„Bude to potřebovat správký,“ pravila čarodějnice s povzdechem, „zase budou útraty, ach jo, kde má jeden pořád brát

peníze. Tudíž velím a káži vám, abyste krás uchopili každý z jedné strany, do města ho donesli a tam kováře vyhledali a jemu poručili, aby krás nebolí čarokruh spravil. Počkejte si u toho, aby to bylo brzo hotovo, neboť já ten krás velmi nutně potřebuji.“

Oba synové jevíli ochotu čarokruh do města donésti a okamžitě se chystali na cestu.

Čarodějnice jim připravila živobyť, aby v ničem újmy netrpěli, načež Edudant i jeho bratr Francimor se s veselou myslí vydali na cestu do města.

Starý Verpanides i kozel Rudolf i kocour Šmakovník šli je vyprovodit až na rozcestí, kde stála šibenice. Tam se s nimi rozžehnali a přáli jim štěstí na cestu.

A dobrá zvířata se ještě dlouho dívala za oběma bratry, jak nesou čarokruh a jak jim to krásně sluší. Ti však ničeho nedbali a statně si vykračovali po bílé silnici, radující se, že spatří veliký kus světa a cizí kraje.

Přešli mnohé hory, mnohé ploty přeskákali a řeky přebrodili, až konečně dospěli do velkého města, které se pyšnilo kostelem, obecní šatlavou a mnohými hostinci. Lid tam žil v míru a pokoji a pral se jenom o posvícení a velkých svátcích.

Ve městě vyhledali ihned kováře a přednesli mu svá přání. Mistr kovářský znalecky prohlédl krás, vykasal si rukávy a pustil se do díla. Jeho pomocník tahal měch a dýmal do ohniště a kovář se oháněl kladivem, až jiskry lítaly. Edudant i Francimor se zájmem přihlíželi, jak kovářovi jde dílo od ruky.

A jak se tak dívají a kovářskou práci pozorují, tu přistoupil k nim jeden pán, měl velké vousy a na nose brýle a byl oděn v černý šosatý kabát.

Ten pán se přísně zahleděl na oba bratry, potom zdvihl prst a otázal se: „Co je to přičestí minulé trpné? Kdo poví?“

Oba bratři se vyjeveně zadívali na mluvčího a mlčeli.

Vážný pán opakoval svoji otázku povýšeným hlasem.

Edudant se přiznal, že nevědí, co je to přičestí minulé trpné.

„A to je mi pěkná věc!“ horlil onen pán. „Tak veliké dítky se nevyznají v mluvnici. Do které školy chodíte?“

Francimor doznal, že do školy dosud vůbec nechodili, a že se tudíž ani v písmě, ani v mluvnici nevyznají.

Vážný pán, slyše tato slova, se tak rozčilil, že mu obličej zmodral a vousy se zježily.

Pravil: „Já jsem okresní školní inspektor. Mou povinností je dbáti na to, aby všechny dítky veškerého obyvatelstva školnímu vyučování obcovaly. Jinak stihne rodiče neb jejich zástupce přísný trest.“

Potom se otázal obou bratrů po jejich jméně, jakož i bydlišti, všecko si pečlivě do zápisníku poznamenal a pak hrdě odešel.

Kovářský mistr, slyše řeč okresního školního inspektora, povážlivě pokýval hlavou a pravil: „Kýho výra! Z toho může vaše milostivá paní matinka mít pěknou polízanici!“

„No nic,“ dodal, když viděl, že oba chlapci nabírají k pláči, „ono je, jak se říká, všecko odsud až posud. Ještě se to může k dobrému obrátit.“

Načež odevzdal chlapcům spravený krás neboli čarokruh, vzal od nich svoji mzdu a srdečně se s nimi rozloučil, vzkazuje paní matince pěkné pozdravení.

3

Oznamuje se, že Edudant a Francimor ve škole pozor nedávají a při vyučování kouzla provozují

Neptejte se, co vyváděla madame Halabába, když dostala od úřadu přípis, že musí své dítky posílat do školy.

„To přece nesmí být,“ pokřikovala, „když děti budou chodit do školy, kdo zůstane doma, kdo bude hlídat dům, ošetřovat zvířata a chodit do lesa hledat čarodějně býlí? Já tadyhle platím ukrutné

daně, a nikdo nebere na mě ohled. Oni si ti páni myslí, že na ubohou vdovu si mohou dovolit, ale to jsou na omylu.“

I sebrala se a došla si na úřad, aby to pánům jaksepatří pověděla. Ale nebylo jí to nic platné, protože zákon je zákon a podle zákona musí každý chodit do školy.

A tak nastal den, kdy bylo se oběma bratrům odebrati do školy, aby byli přítomni vyučování. Drak Verpanides se s nimi srdečně rozloučil a přál jim mnoho štěstí na dráze vědy. Kocour Šmakovník a kozel Rudolf si to nedali vzít, aby dítky do školy nevyprovodili.

Matinka jim dala s sebou jídla, aby ve škole netrpěli hlad. A kozel Rudolf nesl Francimorovi kabelu s učením, aby se nemusel příliš namáhat, ježto byl těla slabého, kdežto Edudant si nesl svoje učení sám.

Kocour krácel vedle a napomínal bratry, aby dávali pozor při vyučování a dobře se učili.

„Vědění je moc,“ pravil kocour Šmakovník poučně, „to, co se jednou naučíte, nikdo vám nemůže vzít. Podívejte se na mne. Protože jsem se v mládí dobře učil, přivedl jsem to tak daleko. Mám dobré místo u vaší paní matinky, a kdybych o to místo přišel, nemusím si dělat starosti. Takový vzdělaný kocour jako já vždycky živobyťi najde.“

Edudant i Francimor museli kocourovi rukoudáním slíbiti, že ve škole budou pozorni a že budou všech nařízení a předpisů dbáti.

„Jsem přesvědčen,“ pravil kocour Šmakovník, „že mne nezahanbíte a že mi vždycky budete působit radost.“

Všecky děti se ohlížely na nové žáky, kteří do třídy vstoupili. Protože byli největší ze třídy, přikázal jim pan učitel, že budou seděti v zadní lavici.

Musíme pověděti, že se bratrům učení pranic nelíbilo. Doposud byli zvyklí svobodě, mohli si činiti, co jim libo, ale nyní museli sedět, ruce na lavici, nesměli se vrtět ani mluvit nahlas, jinak jim hrozily přísné tresty.

Byly to dlouhé, předlouhé hodiny a bratři netrpělivě čekali, až je zvonek školníkův vysvobodí. Div neplakali, tak se jim stýskalo po

domově. A myslili si, že je to velká nespravedlivost, když Rudolf, Šmakovník i Verpanides si pěkně můžou zůstat doma, zatímco oni si musejí hlavu mořit.

Ale tu si Francimor, který byl hlava vynalézavá, vzpomněl na čarodějnické umění a všelijakými kouzly způsobil, že školníkův zvonek předčasně zazvonil, a tak ukončil vyučování. Stačilo pouze zastříhat ušima a vypláznout jazyk, načež zašeptati slova „abr-kabrdomine“, a už zvonek sám od sebe zazvonil.

Když se to několikrát opakovalo, všiml si toho pan řídící, a káral proto školníka. Ten se ale hájil, že nezvonil, a tvrdil, že to museli udělat nějakí nezbedové. Dával si pozor, aby takového žáčka chytil, ale ovšem se mu to nikdy nepodařilo. Tenkrát si nikdo nepomyslel, že by to mohla být kouzla.

Podníceni tímto úspěchem, počali si bratři vymýšlet ještě všelijaké jiné kousky k obveselení svému i svých spolužáků. Všechny děti, které toho času chodily do oné školy, vzpomínají ještě dnes na ta vyražení, která jim způsobili hoši staré čarodějnice.

Nemohu vypočítat všechny takové kratochvíle, neboť se na to už nepamatují. Dám vám pouze k lepšímu onu příhodu s diktátem, jestli jste o tom neslyšeli, tak dávejte pozor.

Naše slečna učitelka napsala na tabuli úlohu pod názvem „Vyděme si na procházku“.

„Je krásně, vyděme si na procházku do blízkého lesa. Ptáčekové tam libě pěj. Potůček bublá. Matinka nám dá s sebou džbán a my budeme sbírat jahody. Také tam rostou květinčky a my si uvijeme věneček.“

Učitelka napsala diktát a děti měly z tabule opisovat. Když dopsala, sedla si ke stolu a dívala se do třídy.

Najednou vidí, že děti nepíší, ale vyvalují oči, a pak spustily veliký pokřik. Nevěděla, co se děje, ale když celá třída ukazovala prstem na tabuli, obrátila se a s úžasem uviděla, co se stalo.

Na tabuli na místě slova „les“ vyrostl smrček a místo slova „ptáčekové“ uviděla jednoho kosa a jednoho stehlíka, kteří zpívali z plna hrdla. Místo slova „potůček“ vytékal z tabule pramének čisté

vody a zurčel jako skutečný lesní potůček. Tabule se zapestrila různými květinami, které se samy od sebe svinuly ve věneček.

To se rozumí, že byl ve třídě poprask a z učení té hodiny nebylo nic. Slečna učitelka běžela pro pana řídícího, aby se šel podívat na ten div. Když se ale vrátila, kouzlo se ztratilo a na tabuli byl krasopisný diktát jako dřív. Pan řídící se moc zlobil na slečnu učitelku, že ho vyrušuje, a nechtěl ničemu věřit.

Také školníka pokáral za nesprávné zvonění. Hrozně mu vyhuboval a nešťastný školník odebral se nejprve do blízké kořalny a tam se opil, načež odešel do města a dal se na vojnu. Od té doby nikdo o něm nic neslyšel.

Edudant a Francimor byli ovšem za svoje čarodějné kousky od dětí ve třídě velmi váženi a mnohý chlapec i dívka doma mořili své rodiče, aby je dali na čarodějnictví.

4

Školní výlet na čarodějném koštěti

Přišlo léto a správa školy nařídila společný školní výlet. Celá škola s řídícím učitelem v čele měla se odebrat na výlet do půvabné krajiny, které vévodila malebná zřícenina hradu Krucemburku. K tomuto hradu, jak se pravilo, víže se mnoho zkazek a pověstí a jeho pobožené zdi zdobí mnoho podpisů těch, kteří tento hrad navštívili.

Edudant a Francimor se na tento výlet důkladně připravili. Jejich matka nebyla náhodou doma a bez jejího vědomí vypůjčili si chlapci čarodějnické koště. S tímto koštětem konala jejich matinka časté výlety, aby byla přítomna sněmu čarodějnic. V noci filipojakubské vyletěla na koštěti z komína, letěla mnoho set mil na zakletou horu. Tam se shromažďovaly všechny kouzelnice, aby se poklonily králi pekel a vzdaly mu všechny pocty. Tam se také čarodějnice usnášely na společném postupu, konaly tam tábor lidu a protestovaly proti daním a obecním dávkám.

Toto koště ukryli oba bratři na jednom místě nedaleko školní budovy a čekali na den školního výletu.

Když přišel tento den, tu sbor učitelský vyvedl žactvo ze tříd před školní budovu. Pak přišel pan řídící, spočítal žáky a nařídil, aby se srovnali do párů. Jakmile se tak stalo, tu Edudant a Francimor vyhledali čarodějnické koště a kázali svým spolužákům, aby usedli na hůl tohoto koštěte. Většina dětí s jásotem uposlechla tohoto vyzvání, jenom dva hoši, kteří měli samé jedničky, zůstali na svém místě.

Edudant si sedl na přední konec hole a Francimor zaujal místo za ostatními dětmi. Francimor přehlédl pasažéry a pak zvolal na Edudanta: „Hotovo!“

Na toto znamení koště temně zavrčelo, pak si poskočilo a smělým obloukem se vzneslo do výše.

Letělo výše a výše a školní dívky se dívaly dolů a pozorovaly, jak se krajina pod nimi kolébá a jak domy se mění v drobné krabice a celá ves se podobá dřevěným domečkům z hračkářského krámu.

Zpozorovaly také, jak pan řídící se sborem učitelským a dvěma žáčky dívají se k nebi a zoufale mávají rukama. Pak bylo viděti, jak sbor učitelský se dal na útěk po bílé silnici, která se z té hrozné výšky podobala bílé stužce.

A čarodějné koště stoupalo pořád výše a výše a hnalo se s větrem o závod. Děti měly velkou radost z tohoto nenadálého dobrodružství a těšily se z toho, že nad jejich hlavami plane ohnivě slunce a pod nohama plynou boubelaté mraky.

Netrvalo to dlouho a spatřily pod sebou zříceninu hradu Krucemburku. Nebyla o nic větší než stavba, kterou si dělají děti z písku. Tehdy zvolal Francimor na bratra svého Edudanta: „Stanice Krucemburk!“

Na toto znamení poručil Edudant koštěti, aby se snášelo k zemi. Opět spatřily dívky, kterak se krajina pod nimi kolébá, lesy, řeky, silnice a lidská obydlí počala se zvětšovati a brzy nato přistálo koště před hostincem a restaurací „U trojky z mravů“.

Vyšel hostinský a restaurátér před dveře, aby uvítal hosty a otázel se po jejich přání.

Edudant a Francimor seskočili z koštěte a ostatní děti následovaly jejich příkladu.

Francimor se otázel hostinského, mají-li garáž, a když hostinský přisvědčil, velel mu, aby se postaral o jejich koště. Hostinský zavolal podomka a kázal mu, aby koště očistil a potom uložil v garáži, což se také stalo.

Potom poručil Edudant sobě, bratrovi Francimorovi i všem ostatním dětem pokrmy a nápoje, čilý sklepník roznášel malinové a citrónové limonády, jiný číšník přinášel jídlo. Děti jedly a pily a byly veselé.

Francimor vytáhl ze zánadří malou lžičku, nabral si tři zrnka rýže, kterou spolkl, a prohlásil, že je syt.

Hůře bylo s Edudantem. Čtyři číšníci i pan restaurátér nestačili mu nosit na stůl. Hojný pot lil z jejich čel a oni nestačili pobíhat z kuchyně do lokálu a naopak. Nakonec musel vypomáhati podomek Honzera i služebná Kristýna, potom zavolali z chléva děvečku Alžbětu a ti všichni lítali sem a tam, nosili Edudantovi potravu a odnášeli prázdné příbory. Edudant pořád nadával a pokřikoval, jaká že je to obsluha, že ho chtí hladem umořit, tohle že je prvotřídní restaurace a že ty nepořádky dá do novin. Ale každý viděl, že hostinský dělá, co může, a že je těžko obsluhovat hosta, který polkne celou husu anebo půlku vepře najednou a pořád křičí, že má hlad.

Konečně padl Edudantovi pan restaurátér k nohám a úpěnlivě jej prosil, aby si další pokrmy neobjednával, protože už není co připravovati, neboť všecken dobytek i drůbež v celé vsi byla utracena, celý rybník vyloven a že všecko bylo upečeno a panu Edudantovi předloženo.

Edudant odstrčil hostinského od sebe se slovy: „Vari! Jdi mi z očí, zrádce!“

Potom prohlásil, že si jde ven na pažit lehnout, a přál si, aby jej nikdo nerušil. Po chvíli ozývalo se zvenčí Edudantovo chrápání,

keré bylo tak mohutné, že tím hlukem bylo vyplašeno všeko ptactvo široko daleko a lidé, domnívajíce se, že je zemětřesení, křižovali se a říkali: „Pánbůh s námi a zlé pryč!“

5

Začarovaná zvířata aneb zármutek pana restaurátéra

Mezitím přibyl do vesnice sbor učitelský s panem řídícím v čele a se dvěma žáčky. Jeli elektrikou, železnou dráhou, vozem i trakařem a přijeli teprve kvečer, hladovi a žíznivi. Chtěli si objednat pokrmy a nápoje, ale hostinský jim lítostivě oznámil, že už ničeho nemají, protože bylo všeko snědeno a vypito.

Co měli dělat? Pan řídící učitel udělil Edudantovi a Francimorovi přísnou důtku za to, co provedli s čarodějným koštětem, a varoval je, aby se takové kousky už neopakovaly, jinak že by jim musel snížit známku z mravů. Protože nebylo ničeho k jídlu, tak se pan řídící rozhodl, že bude oběma žákům přednášet občanskou nauku, aby ten čas utekl, a když hodina uplynula, pak byly počty.

Školní dítky obklopily Edudanta a Francimora a žadonily, aby jim oba bratři předvedli nějaký čarodějnický kousek. Edudant a Francimor se chvíli radili, a když se uradili, počali provozovat svá kouzla.

Všimli si, že pan restaurátér má v chlívku kozu a v kleci kanárka. Zamhouřili oči a pronesli čarovné říkání: „Zaklínáme vás, obludy pekelné, skrze štryks léte acheron hom il kchára infernábilis et mefisto!“ a udělali k tomu všelijaká znamení.

A nastojte! Koza se změnila v kanárka a kanárek v kozu. Pan hostinský podle svého zvyku přistoupil ke kleci, ve které poskakoval čiperný ptáček, našpulil ústa a řekl: „Honzíku! Ty kluku špatná!“

A očekával, že kanárek spustí svou veselou píseň. Avšak div divoucí! Kanárek sklonil hlavu, jak činí koza, když chce někoho

nabrat na rohy, a najednou hlučně zamečel: „Mééé!“ Pan hostinský si všiml, že klec je plná kozích bobků. Bylo mu to divné, i vyšel na dvůr a nahlédl do chléva, aby se přesvědčil, zdali koze dali jíst a pít.

Uviděl obraz, nad kterým se mu zamotala hlava. Koza sedí na bidýlku, má zavřené oči a otevřenou hubu a z huby jí vycházejí trylky: „Trrr-týtýtý-tátátá-trrr!“ Koza zpívá jako kanárek.

Pan restauratér se zapotácel a udělalo se mu mdlo. Usedl na bedničku, která stála na dvoře, a utíral si pot z čela. Pořád si říká: „Tohle přece nemůže být, to se mi muselo zdát...“

Rozhodl se, že půjde k lékaři, aby mu dal nějaké kapky.

Povídal si: „Já jsem přepracovaný, a proto vidím ty nemožné věci. Nervy mi tropí neplechu, to je to!“

Tak seděl a dumal a byl z toho, jak se říká, celý pryč, když tu uslyšel křik. Zdvihne hlavu a uvidí: Ona je to paní hostinská.

Paní hostinská křičí: „Táto, heleď se, podívej se!“

Hostinský kouká a vidí: Kolem jel nějaký automobil a troubil na houkačku. Kohout, který se klidně procházel po dvoře, najednou hlučně zaštěkal a rozběhl se za automobilem. Po chvíli se vrátil, očichal patník a zdvihl nožku.

Pes, který se do té chvíle klidně procházel po hromadě hnoje a hrabal, hledaje červíčky, ulekl se automobilu a zděšeně zakvokal. Rozběhl se a s křikem vyletěl na zídku. Tam se rozčepýřil, nadmul a hlučně zakokrhal, až se mu oči pokryly modrou blankou.

Hostinský a hostinská, když tohle viděli, padli si do náručí a hořce zaplakali.

Hostinský lkal: „Stará, co to vidí mé oči. Dobytek se nám zbláznil!“

„Dobytek se nám zbláznil na stará kolena!“ kvílela hostinská.

„Čeho jsme se dopustili, že nás bůh tak trestá?“ stýskal si hostinský.

„Je to trest za naše hříchy,“ mínila paní.

„Jaké hříchy?“ odporoval hostinský. „Daně máme v pořádku, živnost vedem dobře, tak co?“

„Jestli si snad někdo z pánů hostů na nás nestěžoval?“ rozvažovala hostinská.

„Co by si stěžoval, paní?“ nesouhlasil hostinský. „U nás je obsluha vzorná, ceny mírné...“

Pak vyskočil a zvolal: „A já to tak nenechám! Já tu věc dám advokátovi. Já na tu věc dokročím soudně. To bych se na to podíval, jestli smí poctivý živnostník být takhle ničený a poškozovaný!“

Paní hostinská schválila úmysl svého chotě a pan hostinský poručil kočímu, aby zapřáhl koně do kočáru, že pojedou do města.

Kočí vyslechl rozkaz, ale po chvíli se vrátil a zvěstoval tuto podivnou novinu. Chtěl koni dát postroj, ale kůň se hbitě obrátil, zježil srst, zasyčel a řal po kočím kopytem. Potom vyskočil na zeď a počal si lízati kožich. Najednou uviděl na stromě vrabce. Přestal se upravovat a plížil se za ptákem, jako by jej chtěl polapiti. Ale vrabec uletěl. Nato kůň vylezl na střechu, a hlasitě mňoukaje, zmizel ve vikýři.

Omlouval se pánovi za neplechty, které kůň tropil, říkal, že to není jeho vina, že vždycky koně dobře ošetřoval. Očekával, že mu pán za to vynadá a že ho vyhodí ze služby.

Avšak hostinský zbledl jako křída, mávl rukou a zamumlal: „No tohle už přestává všecko!“

6

Školní mládež v brlohu loupežnickém

A tak užily děti za to odpoledne pod hradem Krucemburkem mnohé zábavy. Den se chýlil k západu a počalo se stmívat. Učitelé pomýšleli na návrat a počali svolávat děti. Avšak Edudant s Francimorem přemluvili spolužáky, aby i zpáteční cestu vykonali na čarodějném koštěti. Děti s jásotem uposlechly a zaujaly svá místa. A když Francimor zavelel „hotovo!“, tu se koště počalo vznášet, letělo stále výš a výš, všechny předměty na zemi, stromy, domy, jakož i dobytek, počaly se zmenšovat a koště zmizelo v oblacích.

Letělo s větrem o závod, rychlostí nejméně tří set kilometrů za hodinu, letělo závodním tempem. Edudant, který řídil koště, zvyšoval stále rychlost, protože zpozorovali, že se blíží bouře.

Starostlivě zíral na černé mraky, které se zlověstně kupily na obloze. Netrvalo to dlouho a z mračen vyšlehl modrý blesk a vzápětí zaburácel hrom. Aby unikl bouři, vzlétl Edudant s koštětem ještě o několik set metrů výše. A děti se dívaly, jak hluboko pod nimi křížují se blesky a burácí vichřice.

Když se mraky roztrhly, tu seznal Edudant k svému znepokojení, že ztratil směr. Mimoto znamenal, že koště trpí nějakou poruchou, a proto se musel rozhodnout k nouzovému přistání.

Byla už tma a hvězdy se třpytily na hluboké obloze, když koště se svým obecenstvem přistálo na louce poblíže lesa. Byl to les ohromný a tajemný, který kryl v sobě mnohou zlou a divokou zvěř. Edudant s Francimorem se radili, co si mají počít, a rozhodli se vejít do tohoto lesa a putovat tak dlouho, až by došli k lidskému příbytku, který by jim poskytl nocleh. Děti byly unaveny a mnohý z chlapců se v lese bál, ale nechtěl dát před Edudantem a Francimorem svůj strach najevo.

A tak šli a šli, a cesty pořád neubývalo, tma byla tmoucí a z houštin ozývalo se zlověstné vytí dravé zvěře. Některé bázlivé děti počaly plakat a volat maminku. Tehdy se Edudant rozhodl pro krátký odpočinek a velel Francimorovi, aby se vyšplhal na vysokou borovici a rozhlédl se po krajině, neuvidí-li někde světla...

Francimor ochotně vyhověl a mrštně se vyšplhal až na vrcholek stromu. Po chvíli se ozval: „Vidím světlo!“

„Kde?“ tázal se Edudant dychtivě.

„Počítám,“ odvětil Francimorův hlas, „že je to světlo vzdáleno asi dva uzle neboli námořské míle směrem severoseverovýchodním, na sedmdesátém prvním stupni, počítáno podle poledníku greenwichského.“

„Výborně!“ zamručel Edudant.

Francimor slezl ze stromu, děti se seřadily do párů a za zpěvu „Krásný vzhled je na ten boží svět, la-la –“ daly se na pochod.

Počítám, že se nešlo ani půl hodiny, když tento průvod přišel na pustou paseku. A ajta! Na té pasece spatřily děti rozsáhlý dům, podobný panskému sídlu. Z oken tohoto stavení zářilo jasné světlo. Bylo slyšeti hlučný zpěv a děti rozeznaly slova:

„Králové a knížata
nemají nás v moci,
jsme jak dravá zvířata,
máme den i v noci.“

Francimor se připlížil k oknu, a když nahlédl do světnice, tu spatřil, že kolem stolu sedí divoce zarostlí mužové, pijí opojné nápoje z velikých hrnců, které se v domácnosti užívají na vyvařování prádla, a vysmolenými hrdly zpívají:

„Měsíc je náš i slunce,
hvězdy nás osvětlují,
kde my se jen ukážem,
všude na nás hned čujou!“

Francimor poznal, že to jsou loupežníci, kteří zpívají svoji starodávnou loupežnickou hymnu. Edudant, slyše tuto zvěst, se velmi zarazil a mýnil, že by loupežníci mohli dětem ublížit a že by bylo lépe v tichosti odtáhnout.

Tak se radil s Francimorem, co by se mělo podniknout, když tu vyšel jeden z tlupy loupežnické ze dveří, aby v nočním vzduchu svou rozpálenou hlavu ochladil, a spatřil před domem školní mládež.

„Hola!“ vykřikl loupežník. „Co to vidí oči mé? Jací to cizáci přišli k našemu příbytku? Snad nepřišli špehovat, aby nás vydali do rukou vládního vojska?“

Vůdce loupežníků uslyšel tuto řeč a zaklel: „Ha, ďáble! Do zbraně, kamarádi! Jsme obklíčeni!“

Někteří loupežníci uposlechli vyzvání svého vůdce a chápali se zbraně, jiní však hledali spásu v útěku. Zdvihl se náramný hluk,

z něhož pronikalo velení vůdce loupežníků: „Vpravo toč! – K líci zbraň! – Vlevo hled! – Hurá!“

Konec tomu poplachu učinil Francimor, který vykročil dopředu, smekl klobouk, způsobně se uklonil a takto pravil: „Vzácní loupežníci! Nepřišli jsme, abychom vás zahubili nebo vám nějak jinak ublížili. Nejsme nepřátelé aniž zvědové vládního vojska, nýbrž školní mládež, která zabloudila na výletě a nyní hledá přístřeší.“

Slyše tato slova, upokojil se vůdce loupežníků a odvětil: „Pravíte, že nejste nepřátelé aniž zvědové vládního vojska. Uši mé s radostí slyší tuto zvěst, jenom mluvíte-li čistou pravdu. Vrdloužete-li, pak běda vám! Neboť já jsem strašný vůdce loupežníků Celerini z Papadocie zván. Mé jméno je známo v celém kraji a budí všude náramný strach.“

Tak pravil strašný vůdce loupežníků a zamával svým palašem nad hlavou.

Avšak Francimor děl: „Nikoli, generále, ujist'uji vás, že čistou pravdu mluvím. My toužíme pouze po odpočinku, neboť zítra máme počty, mluvnici a náboženství a nechceme zameškati vyučování.“

Vůdce loupežníků zastrčil palaš do pochvy a řekl: „Pravíš-li a kážeš, že zítra máte počty, mluvnici a náboženství, pak jsem spokojen a boje s vámi nevyhledávám.“

Povstal a zvolal mocným hlasem: „Kokrhelini!“

Z řady loupežnictva vystoupil jeden ozbrojenec malé postavy, ale náramného kníru. Předstoupil před svého velitele, poklonil se až k zemi a otázal se: „Čeho žádáš, mocný vůdce?“

Mocný vůdce Celerini z Papadocie pravil: „Velím tobě a káži, abys pro hosty připravil večeři a nocleh, nechceš-li býti o hlavu kratší.“

Kokrhelini položil ruku na srdce a odtušil: „Má se státi, jak tvoje vůle poroučí.“

„Nyní,“ děl vůdce, „zanechte mne o samotě, neboť já chci v klidu rozjímati o svých slavných činech.“

Všichni po špičkách opustili síň, aby se odebrali do vedlejší komnaty.

Kokrhelini zabil berana a upekl ho na rožni, aby připravil školní mládeži chutnou večeři. Dítky pojedly, načež si utřely mastná ústa, svlékly se a ulehly na lůžka.

V sídle loupežníků rozhostil se klid.

7

Edudant a Francimor mají nedorozumění s královnou víl

Druhého dne zrána, kdy školní mládež ještě spala, panoval před domem, který se nazýval Loupežnická beseda, čilý ruch. Loupežníci čistili zbraně a sedlali koně. Z toho bylo zřejmo, že loupežnická tlupa se chystá na výpravu.

To také potvrdil sám vůdce Celerini z Papadocie. Kázal svému služebníkovvi Kokrhelinimu, aby k němu přivedl Edudanta a Francimora. Když se tak stalo a oba bratři se dostavili, tu pravil vůdce: „Obdržel jsem zprávu, že velkopopovičtí kupci půjdou dnes večer na jarmark do Pletených Střimelic. Moji zvědové mi zvěstují, že se budou ubíratí kolem řeky Orinoka, přes pohoří Ponta del Gada a kolem hradu Kynžvartu. Rozhodl jsem se, že udeřím na ně plnou silou, rozpráším je a zmocním se jejich měšců. To je moje vznešená vůle.“

Edudant přikývl a pravil: „To je zajímavé.“

Také Francimor pochválil vůdce loupežníků a pravil, že už ho dávno žádná zpráva tak nepotěšila jako tato.

Vůdce loupežníků měl radost z té pochvaly a pokračoval: „Po dobu své nepřítomnosti svěřuji vám tento dům a domácnost. K ruce jsem vám ustanovil svého věrného sluhu Kokrheliniho, jenž je povinen všech vašich rozkazů dbáti a ve všem vám býti nápomocen. Doufám, že při svém návratu všecko v pořádku vynatrefím, jinak běda vám! Krutá moje pomsta by vás stihla! Blesky boží!“

A slavný Celerini zaskřípal zuby a blýskl hrozivě očima.

Avšak bratři položili si ruku na srdce a pravili: „Vůle vaše, ó skvostný vůdce, je naším rozkazem. Učiníme všecko možné, abychom si zasloužili vaší milosti.“

„To rád slyším,“ zavrčel vůdce loupežníků a propustil oba bratry v milosti.

Brzy poté vsedli loupežníci na koně, a když se celá tlupa shromáždila před domem, tu vůdce Celerini z Papadocie přehlédl hrdým pohledem své vojsko, vytáhl palaš a zavelel: „Poklusem pochod! Peklo a vítězství!“

„Peklo a vítězství!“ opakovali loupežníci. Pobídlí své oře a brzy loupežnický houf zmizel z obzoru.

Edudant a Francimor, s nimi pak školní mládež, osaměli v domě, kterýžto se nazývá Loupežnická beseda. Pan loupežník Kokrhelini mínil, že by se měl dát dům zatím do pořádku, neboť bylo už nejméně načase. Školní mládež chopila se té myšlenky a horlivě se dala do uklízení. Holky myly nádoby a smýčily pavučiny a kluci drhli podlahu a chodili pro vodu. Kvečeru byl dům čistý jako z kastličky a nikdo by neřekl, že je to pelech loupežnický.

A když nastal soumrak, tu řekl Francimor, že by bylo příjemné užít procházky po lese a nadýchat se čistého vzduchu. Edudant se chopil této myšlenky a svolal školní mládež. Hoši i holky se seřadili do párů a vydali se do lesa. Bylo už hezky šero, ale děti se nebály, nýbrž vesele rozmlouvaly, poskakovaly a zpívaly.

Jdou, jdou a najednou uslyší krásnou hudbu. Nikdo nevěděl, odkud ty zvuky přicházejí. Vyšli z lesa a uviděli rozsáhlou mýtinu. Nad tou pasekou stál veliký měsíc a v jeho světle spatřili víly a rusalky, kterak se drží za ruce a tančí. Tancovaly půvabně a dovedně jako nějaké baletky a děti se v prvním okamžiku domnívaly, že tu předvádějí své umění slečny od divadla. Nedaleko byl rybníček a na hrázi seděl jakýsi zelený dědeček a hudl na saxofon těm vílám do tance.

Všichni se kochali tím krásným divadlem, ale za chvíli to kluky omrzelo a oni se počali vílám vysmívat, pokřikovali na ně posměšná

slova a vyplazovali na ně jazyk. Zkrátka po způsobu klukovském kazili děvčatům hru.

Víly to zpozorovaly a počaly žalovat své královně.

„Oni nás nechťejí nechat!“ stěžovaly si.

„Kluci se na nás šklebí!“

„Ať nás nechají!“

A jedna víla po druhé nechávala tance. Pokřikovaly: „Fuj, fuj, nehrám!“ a vzdorovitě odcházelý stranou.

Královna víl se rozhněvala a přistoupila k Edudantovi a Francimorovi a obořila se na ně: „Žádám vás, abyste odvedli svoje haranty a nechali nás na pokoji. My máme teď hodinu rytmiky a nepřejeme si býti vyrušovány.“

„Paní,“ odvětil Francimor důstojně, „vaše poznámky bych si vyprosil. Tohle nejsou žádní haranti, ale školní mládež.“

„My si také nikoho nevšímáme,“ křičela královna víl, „a nechte nás tedy na pokoji. Nebo se dopálím, popadnu smeták a namlátím vašim uličníkům, co se do nich vejde.“

„Dovolte!“ ozval se Edudant popuzen. „To bychom si vyprosili. Svoje děti si trestáme sami.“

„Máte ty děti pěkně zvedené,“ pravila královna víl s opovržením. „Je vidět, po kom jsou. Fuj, vy hambáři hambatý!“

„Co se to opovažujete, osobo?“ ozval se Francimor.

„Cože?“ rozkřikla se královna. „Já nejsem u vás žádná osoba! Já jsem rozená Hopsandová, rozumíte? Můj otec byl majorem v armádě krále trpaslíků. Unerhört!¹“

„To je neslýchané!“ přitakaly ostatní víly.

„Dámy,“ pravila královna rozechvělým hlasem, „nebudeme se přece baviti s těmi nevzdělanci. Pojd'me domů!“

Tleskla do dlaní a na to znamení víly odkvapily. S nimi zmizela i jejich královna.

Zelený dědeček se díval na tento výjev, pak se plácl do stehna a pravil: „Tak a teď to máme!“

¹ Unerhört (něm.) - neslýcháno.

„Co máme, zelený dědečku?“ otázal se ho Edudant.

„Nic nemáme,“ odpověděl tázaný žalostně, „a takhle do smrti nebudeme nic mít. Ona,“ ukázal směrem, kde zmizely víly, „totiž ta královna víl si mě objedná, abych jim hrál k tomu skákání, a když má přijít k placení, tak je v prachu. Sakulentský dílo! To jsou nejčkon obchody!“

„Kerej voni jsou?“ tázal se Francimor.

„Já jsem takto zdejší vodník,“ objasnil zelený dědeček. „Ale ono to hastrmanství za dnešních časů nevynáší, a tak si přivydělávám hudbou. A teď mám škodovat, jak račte vidět. Zadarmo jsem hrál. Podruhé si zas na mě přijďte!“

A zelený dědeček si rozhořčeně odplívl.

Chvilku panovalo ticho. Pak si vodník vzpomněl, že rozmlouvá s pány, aniž se představil, i uklonil se a pravil: „Moje jméno je Hugo Vodňanský.“

Oba bratři se taktéž uklonili. Edudant se zamyslel a děl: „Vodňanský, Vodňanský... to jméno je mi nějak povědomé...“

„Nemáte ve Vodňanech příbuzného?“ tázal se Francimor. „Já tam totiž znám nějakého pana Wasservogla...“

„Takový pomenší se skřipcem,“ připojil Edudant.

„Bodejt!“ vzkřikl zelený dědeček radostně. „Nebudu znát Wasservogla z Vodňan. Oskara Wasservogla. Je to můj strejda. Maminka od mé sestřenice je jeho švagrová. Náramně hodnej pán. Byl dlouhý léta předsedou tamější izraelské náboženské obce. Pak jim s tím sekl, že prej to nemá zapotřebí. Copak dělá strejda Wasservogl?“

„To víte,“ řekl Edudant, „tak pořád stejně...“

„To jinak nejde,“ přitakal vodník. „No, pánové... když jsme se tak sešli, nechtěli byste mne poctit návštěvou v mém příbytku na dně tohoto rybníčka? Já bych vám ukázal svoje dušičky v hrníčku. Mám velkou sbírku...“

Bratři zdvořile odmítli.

Zelený dědeček se podrbl ve vlasech a zašilhal po školní mládeži, která se seskupila kolem a naslouchala rozmluvě.

Chvilku si odkašlával, i zdálo se, že má nějaké přání a že se mu s tím nechce ven.

Konečně promluvil: „Vzácní páni, nedovolili byste mně, abych si jednoho chlapečka nebo holčičku stáhl do vody? Já bych si chtěl rozmnožit sbírku dušiček...“

„Ani nápad!“ vzkřikl Edudant.

„Třebas támhle toho malýho...“ škemral vodník, „nevidáno... ono vám neubude. Dyť je takovej chcípáček. Beztoho ve škole propadne. Vám to nic neudělá, a já budu mít o jednu dušičku víc.“

Pokročil vpřed a chystal se chytit onoho chlapce za nohu, aby jej stáhl do hlubin.

Edudant mu zakročil cestu.

„Jestli se toho opovázíte,“ řekl výhružně, „pak vám vypiju rybník, a vy budete na suchu!“

Toho se vodník zalekl. Zoufale zakvílel a žblunk! skočil po hlavě do vody a byl tentam.

8

Babinského memoriál – Kterak se Edudant a Francimor vyznamenali – Pan Vodňanský má radost

Příštího dne vrátil se generál Celerini z Papadocie se svou tlupou z lupičské výpravy. Loupežníci byli rozjařeni, neboť výprava byla provázena plným zdarem. Podařilo se jim ukořistiti množství zlata, drahého kamení, jakož i kožešin, různého zboží osadnického, například pepře, nového koření, badyánu, šafránu a také fíků, sladkého dřeva, kokosových ořechů, ananasů a mnohých druhů sladkých kořalek. Oloupili kupce o všecko, zejména o biče, káči, diabola, čokoládu, obtisky a sbírky cizozemských známek. Nic jim nenechali, ani mýdlo, pálený cukr, perník a bonbóny, pohlednice, karty a knížky ke čtení. Svlékli jim burnusy, kabáty i košile, zuli jim boty a nechali jim jen klobouky, aby nazí nedělali ostudu v městě.

Rozumí se, že mezi loupežníky panovala veliká radost ze zdařené výpravy, a tlupa pila a hodovala tři dni a tři noci na oslavu velkého vítězství.

Čtvrtého dne dal si vůdce Celerini z Papadocie předvolati oba bratry, a když se Edudant s Francimorem dostavili k slyšení, tu k nim takto promluvil: „Moji věrní! Blíží se den velkého zápasu, zvaného Babinského memoriál. Rok co rok bojujeme s tlupou velkého náčelníka Šperhácia Vrahomordského fotbalový zápas o primát tohoto kraje. Letošní zápas bude vybojován na horké půdě, to jest na hřišti domácího mužstva v Jindřichově Poříčí. Letošní zápas mne bohužel naplňuje truchlivými obavami. Naše mužstvo jest handicapováno neboli oslabeno o dva vynikající borce, kteříž jsou: kamarád Kazimour, zvaný Béd'a, náš vynikající střední útočník, jemuž se obnovil výron v koleně, a brankář Makovec Zdrápaný, mnohonásobný internacionál, který pro krádež sedí v temnici. Blesky boží! Což mají patřiti oči mé na to, jak naše mužstvo bude zdeptáno a potřeno rozdílem třídy?“

Rozhněval se, až zrudl.

Bratři jej těšili říkajíce, že se to snad nestane, protože mužstvo Celeriniho je ve výtečné kondici.

Vůdce loupežníků se upokojil a potom se tázal obou bratrů, zdali by nechtěli ony dva borce nahradit. Bratři se domluvili pohledem a potom přisvědčili, že chtějí nastoupit k tomu významnému utkání jako náhradníci v barvách generála Celeriniho z Papadocie.

Generál Celerini se velmi zaradoval a nařídil, aby oba bratři se podrobili přísnému tréninku. Pod dozorem klubovního trenéra museli běhat, skákat, plavat, i boxovat, což bylo obtížné zejména Edudantovi, o němž víme, že byl velmi tlusté postavy. Třebaže Edudant naříkal, nebylo mu to nic platné; musel se podrobiti výcviku a dostával málo jíst, aby se spadl. Cožpak Francimor, tomu bylo hej, byl lehký jako pírkó a rychlý jako vítr.

A tak se přiblížil den velkého zápasu, na který se těšili fanouškové celého kraje. Ze všech stran proudily davy do Jindřichova Poříčí, kdež byl velký stadión. Tento zápas byl tím

významnější, že přislíbil svou účast sám král trpaslíků Šišlimák Bohabojný. Veškerá sedadla byla vyprodána, ve hřišti byla hlava na hlavě, když se dostavil do královské lóže Šišlimák Bohabojný se svým skvělým průvodem, generály a ministry, s královnou a dvorními dámami. Ani hastrman pan Hugo Vodňanský nemohl odolat touze být při tomto významném zápase. Poručil svůj rybník s celým zařízením pánubohu a vydal se do Jindřichova Poříčí. Koupil si lístek na druhé místo a postavil se k brance mužstva z tlupy generála Šperhácia, neboť očekával, že sem bude padat nejvíce gólů.

Přivrženci vrahomordských se hrozně zasmáli, když seznali, že za klub Celeriniho nastoupil na pravé spojce Edudant a v góle Francimor. Fandové činili si posměch z otlé a nepohyblivé postavy našeho Edudanta a nemohli pochopit, jak je možno takového hráče stavět. Také tenký Francimor byl příčinou posměchu. V táboře vrahomordských se rozhostila příjemná nálada, neboť fandové tohoto mužstva doufali, že nepřátelé budou potřeni nejméně rozdílem třídy a cenná trofej se octne v rukou domácích.

Vodník pan Hugo Vodňanský ocitl se uprostřed fandů vrahomordských a musel vyslechnouti všechny vtipy, které se sypaly na hlavu Edudanta a Francimora. Velmi ho to zlobilo a on se začal s cizinci prudce hádat. Ti mu nezůstali odpověď dlužni a málem došlo mezi vodníkem a těmi lidmi k pračce. Strážník zakročil a pohrozil vodníkovi, že jej vyvede ze hřiště.

„To je mně moc divný,“ pravil pan Vodňanský ke strážníkovi, „mne si všímáte, na mne si dovolujete, ačkoli jsem si zaplatil vstupné a nikoho neobtěžuju.“

Strážník odvětil, že nechce slyšet žádné řeči a odmlouvání že netrpí.

„Jaký řeči?“ namítl vodník. „Já nemám žádný řeči, já mlčím a myslím si svý. Tadyhle –“ ukázal na lidi, kteří stáli kolem, „na tyhle se podívejte, co mají řeči, a mne nechte bejt, já jsem protokolovanej vodník a daně mám v pořádku.“

Strážník se již již chystal zatknout vodníka pro jeho drzou mluvu, když tu ozvaly se zvuky hymny. Pořadatelstvo vítalo krále trpaslíků. Strážník strnul v pozoru a přiložil ruku k přílbě.

Hned nato dal soudce znamení k zápasu. Školní mládež, která provázela své spolužáky Edudanta a Francimora, se s pokřikem rozběhla a usedla na lajnách, aby měla zápas z první ruky.

Opravdu, zpočátku to vypadalo, že vedení klubu generála Celeriniho učinilo velkou chybu, že postavilo Edudanta. Tento hráč nemohl stačit, těžce dýchal, zůstával zpátky, o merunu nezavádil. Zdálo se, že zůstane odsouzen k úloze staty. Zato Francimor se vyznamenával. Prvních patnáct minut bylo mužstvo generála Celeriniho ve stavu obležení a rány na branku Francimorovu se jenjen sypaly. Avšak budiž ke cti tohoto borce řečeno, že obětavě hájil svoji svatyni. Byl mrštný jako gumový had, hned se rozvinul, hned se zase svinul do klubka a vrahomordští mohli střílet, jak chtěli, a nikdy se míč nezatřepetal v síti. Při obraně se dopustili celerinští četných faulů a soudce pískal za sebou tři desítky. Ale Francimor ani jednu nepustil. Svoje dlouhé a tenké tělo spleť v jednu síť, která zakryla celou branku. Cizí hráči proti tomu protestovali, ale co mohli dělat, v pravidlech nic není o tom psáno a gólman se svým tělem může dělat, co chce.

Po těchto patnácti minutách se konečně celerinští vyprostili z obležení a počali sami útočit. V sedmnácté minutě dostal náhodou Edudant míč na nohu. Ačkoli byl ve velké vzdálenosti od cizí branky, přece mocnou ranou poslal míč do sítě. Brankář byl tak překvapen, že se ani nesnažil ránu chytit.

Nad tím gólem byla veliká radost v táboře celerinském a největší radost měl pan Vodňanský. Strhl z hlavy svůj zelený klobouček a křičel z plna hrdla: „Góóól!“

Než se obecenstvo vzpamatovalo, vstřelil Edudant druhou branku, nejkrásnější branku dne, z nemožné pozice. A od té chvíle vrahomordští zakolísali a ztratili svoje sebevědomí. V sedmatřicáté minutě dostali třetí branku a těsně před koncem čtvrtou. Zelený dědeček pan Hugo Vodňanský druhou půlku zápasu již neviděl.

Rozradostněn těmi čtyřmi nádhernými brankami, které vsítil Edudant, odebral se do klubovní kantýny a tam pil na zdraví chrabrých bratrů Edudanta a Francimora. Neviděl, že Edudant poslal vrahomordským do sítě dalších osm banánů a že cílý Francimor odvrátil opět tři desítky, které diktoval stranický soudce.

Bylo už dávno po zápase, když se zelený dědeček vymotal z kantýny a ubíral se lesem do svého vodního příbytku. Měsíček mu svítil na cestu a zelený dědeček, statně se oháněje holí, bručel písničku:

„Sviť, měsíčku, sviť,
Vrahomord byl bit,
dnes je čtvrtek, zítra pátek,
dostal, dostal na kabátek.
Tiše, páni, tiše -
Edudant píše,
píše na bránu
nádhernou přízemní ránu.
Francimor chrání
svoji svatyni,
to jste, lidi, neviděli,
jak to váleli,
kluci moje zlatý...“

Takto prozpěvuje došel až k rybníku a ponořil se do vody. Ryby a všecko vodní tvorstvo se dívalo, jak vrávoravě se ubírá k svému příbytku, a jeden starý rak pravil: „Pan šéf zase někde holdoval alkoholu.“

Zdvihl výstražně klepeto a pravil: „Uvidíte, že jednou vezme špatný konec.“

V říši vodníkově – Proč není pan Vodňanský se svým stavem spokojen?

Po tom slavném vítězství mužstva generála Celeriniho z Papadocie nad jedenáctkou Šperhácia Vrahomordského byli bratři Edudant a Francimor ctěni jako hrdinové. Sám vůdce Celerini se jim div neklaněl a všichni loupežníci chodili bratry okukovat a zvěst o těch slavných borcích se roznesla po celém kraji.

K slávě obou bratrů přispělo, že po vítězném zápase dal si je zavolat sám král trpaslíků Šišlimák Bohabojný. Promluvil s nimi několik vlídných slov, zeptal se jich na jména a na vlast a pak je propustil v milosti. Hned po této rozmluvě přijal pobočník trpasličího krále oběma bratrům na prsa řád Muchomůrky a Střevlíka, To bylo vysoké vyznamenání, jímž byli bratři povýšeni do stavu šlechtického, a jeden každý trpaslík jim musel být ve všem nápomocen, když by potřebovali pomoci.

Avšak největší radost z tohoto vítězství cítil pan Vodňanský. Hned druhého dne vyhledal oba bratry a vybranými slovy je žádal, aby ho poctili svou návštěvou a nepohrdli jeho pohostinstvím.

„Školní mládež ovšem musí jít s sebou,“ dodal zelený dědeček. „Bude to pro ně náramně poučné. Na dně mého rybníka uvidí věci, které možná v životě neuvidí. V přírodopise budou vynikat nad všechny spolužáky. Za výsledek ručím.“

Edudant a Francimor se poradili a přišli k názoru, že návštěva rybníka může být školní mládeži prospěšná. Protože však je známo, že lidé pod vodou nemohou dýchat, použili svého umění a školní mládež opatřili kouzlem, aby se ve vodě nemohla utopit a mohla se bez újmy na svém zdraví pod vodou pohybovat jako na pevné zemi.

Pronesli několik tajemných slov a pak veleli dítkám, aby se vzaly do párů a následovaly je k rybníku.

Napřed kráčel pan Vodňanský, za nimi Edudant a Francimor, vedouce školní mládež, která v radostném rozhovoru těšila se na dobrodružství ve vodní říši.

Sestupovali do vody po točitých schodech a dívky napočítaly tři sta šedesát pět stupňů, než dospěly na dno rybníka. Nyní bylo jim jít po pěkné pěšině, posypané bílým pískem. Pěšina byla vroubena košatými stromy, které se pyšnily podivnými květy v pestrých barvách.

Děti kráčely vesele vpřed, zpívající píseň „Krásný vzhled je na ten boží svět, la, la –“. Ryby a jiná vodní drůbež se zastavovaly u cesty a s podivením naslouchaly tomu zpěvu. Byla to pro ně zajisté vzácná novinka, viděti lidské tváře, a mnohá ryba si pomyslila: „Jak to podivná havěť! Šupiny to nemá, ploutve to nemá a dělá to takový rámus. To jsem z toho namouduši janek.“

Dospěli k domu pana Vodňanského. Kdo se vyznal v písmě, mohl si přečísti nápis, který zdobil průčelí: „Malá, ale naše.“ Sídlo vodníkovo bylo celé zarostlé popínavými bylinami, což lahodilo oku.

U vrátek uvítal školní mládež svým bodrým štěkotem chundelatý psík. Byl celý zarostlý dlouhými zelenými chlupy; jeho oči byly však jasně modré. Kdo by přihlédl blíže, mohl spatřiti, že má mezi prsty plovací blány. Psík se radostně vzpínal a tančil po zadních nohách. Měl zřejmě radost z toho zástupu, neboť se zde pod hladinou vodní nudil.

„Pafnuci, lehni!“ vzkřikl pan Vodňanský přísně.

Pes se převalil na záda, pak zakňučel a vrhl se s nadšením svému pánu na prsa a přátelsky mu olízl nos.

„Nono,“ zabručel vodník, „dej pokoj, starej, a nevyváděj... Hodný pes a dobrý hlídač,“ pochválil svého chundeláče.

Pan Vodňanský vešel s Edudantem a Francimorem do domu, ale děti se s jásotem rozběhly po zahradě. S nimi běžel o závod Pafnuc, nesmírně se raduje z toho, že má tolik dětí pohromadě.

Zahrada vodníkova byla dosti rozsáhlá a byla udržována v dobrém pořádku. Svěže zelené trávníky vyzývaly dívky

k skotačení a hrám. Podél plotu byly záhony rozličných květin a keřů. Děti usedly do stínu košatých stromů a zvědavě se dívaly po okolí. Však také uzřely mnohé věci, které stojí za podívanou.

Nad jejich hlavami kroužily ryby a rybky. Ve sluneční záři svítily jejich hřbety zlatem a stříbrem. My lidé se domníváme, že ryby jsou tvorové němí, ale děti se přesvědčily, že to není pravda. Ze všech stran se ozývalo rybí štěbetání; některé ryby usedly na větve stromu a zpívaly, nadýmajíce svá hrdla. Nedaleko spatřily velikého černého raka, který ryl pod kořeny stromu a něco si bručel pod vousy. Kolem hlav školní mládeže bzučeli vodomilové a jiný vodní hmyz.

Pafnuc se každou chvílí rozběhl za nějakou rybou, pokoušeje se chytiti ji za chvost. Ryby před dovádivým psem prchaly s úzkostlivým kvičením, což vzbuzovalo u dětí značnou veselost.

Zatím uvedl pan Vodňanský hosty do svých komnat a žádal je, aby usedli. Otevřel dveře do kuchyně a zvolal: „Lekňo!“ Nikdo se neozval.

Vodník povýšil hlas: „Lekňo! Lekninie!“

Z kuchyně se ozvalo nevrlé bublání.

Pan Vodňanský naladil přívětivě tvář a zašveholil sladce: „Paní Leknínko, máme tu hosty...“

Z kuchyně vyšla stařena a nevlídně změřila hosty. Hlavu měla ovázanu šátkem, zpod něhož se draly sporé šediny. Obličej, zarostlý zeleným chmýřím, pyšnil se velikým ostrým nosem.

„Co chtěj pořád?“ obořila se na pana Vodňanského.

„Lekňuško,“ řekl vodník medovým hlasem, „tadyhle hosti přišli... Bude třeba připravit jim něco pro občerstvení. Jsou unaveni po té dlouhé cestě. Lekňušenko, zlatíčko, buďte tak dobrá, uvařte nám kávu...“

„Ani mně nenapadne!“ zavrčela zlostně stařena. „Starej flamendr přivede si domů takový vobejdy a já abych je obskakovala. Nic! Tady není žádná hospoda!“

„Lekňoušku, miláčku...“ zaprosil vodník.

„Už jsem řekla!“ zařvala divoká stařena.

Pan Vodňanský se zoufale chytil za hlavu a zaúpěl: „Co já zkusím s tou osobou, to se nedá vypovědět! A proč, ptám se! Za ty moje starosti? Samý nepřátele mám kolem sebe. To je něco hrozného, ona to je efektivně lítá saň, já vám říkám... Ona chce jednoho sukcesivně² připravit do hrobu. Ona ví, že já jsem nervózní, že se mám šetřit, že mě doktoři stáli už houf peněz – ne! Ona mě chce zničit. Dobře – zničte si mě. Já už nic neříkám. Ať jsem nešťastnej. Já si to od vás zasloužím. Mám-li umřít, ať jsem mrtvej doopravdy...

Ale vy!“ zahulákal na stařenu. „Vy se mi odtud klid'te! Ať vás tu nevidím svejma očima! Dostanete svoji mzdu, co vám patří, to máte mít, spakujte si svoje věci a už ať jste z baráku venku! Jak se je na mne, tak já jsem na druhýho...“

Stařena se polekala a zamumlala: „Nono, to je rámusu. Dyť nemusí bejt zrovna tak zle. Tak kafe líbili poroučet, milostpane? Hned jsem k službám. Kafe tu bude v cukru letu. Ještě dobře, že jsem včera pekla buchty. Aspoň bude čím uctít pány hosty...“

A odšourala se do kuchyně, odkudž po chvíli bylo slyšet zvuky mlýnku na kávu.

Vodník se svými hosty osaměl. Ohlédl se, a opatrně sníživ hlas, počal: „To je bába princmetálová, co? Za jedno slovo má deset. Je to hrůza, já vám říkám, páni... Co já už s ní vytrpěl, o tom by se daly napsat efektivně romány. Jináč je to osoba čistotná a spravedlivá, to se musí nechat. Jenom kdyby svou povahu chtěla změnit... Kolikrát to není s ní k vydržení.“

Edudant se otázel: „Proč jste se neoženil?“

Pan Vodňanský mávl rukou: „Dejte mi s tím pokoj! Dříve, dokud jsem byl mladý, tak jsem si kolikrát myslel... Nabízeli mně různé nevěsty, ale žádná se nechtěla vdát za vodníka, ačkoli by měla u mne nebe, čestné slovo! Každá ohrnovala nos, že prý by se mnou nic neužila, že by nikam nepřišla, pořád jenom aby prý seděla ve vodě, to že není žádná existence. A dnešní slečny, to víte... Každá je

² Sukcesivně – postupně.

namalovaná a ve vodě by jí barvy pouštěly. A tak jsem zůstal starým mládencem a kolikrát si myslím: Možná že je to k něčemu dobré...“

Francimor chtěl potěšiti starého vodníka a pochválil mu jeho hospodářství. Leč vodník se zasmušil a pravil: „Tady není co chválit. Živnost je tu špatná. Prosím vás, kdy sem do lesa přijdou lidé a koho napadne, aby se tu vykoupal? Inzeroval jsem v novinách, že je tu překrásná krajina a výtečné koupání, ale kdepak! Naposled se tu utopil jeden chasník v r. 1905. Kdo se tu má koupat, co? Loupežníci? K smíchu – ti se nemyjí celý rok, natož aby se koupali. Nemám štěstí, to je to...“

Pan Vodňanský si temně vzdychl: „Jsem nešťastný vodník, páni, efektivně ztracený vodník. Mně se nic nechce dařit. Jsou ovšem vodníci, kterým živnost vzkvétá. Já mám příkladně vzdáleného příbuzného, nějaký Jakub Sparwasser, jestli ho račte znát. To je kapacita... Má světoznámý závod ‚U krále vod‘. Ovšem usídlil se na Vltavě, kde je čilý provoz. Pěstuje se tam vodní pólo, dělají se tam závody v plavání a veslování, je tam plno vodních trampů. To se potom vodníkuje, já věřím... Každou chvíli se někdo utopí. On si také pomohl, náramně si pomohl ten pan Sparwasser. Dceru provdal za inženýra vodních staveb. A tchán se zetěm si náramně rozumějí. Pan zeť postaví hráz, a když je hotov, udělá pan Sparwasser povodeň, hráz rozboří a pan zeť staví znova. Takovým způsobem dělají jmění. Ale já –“

Vtom vstoupila stařena Lekninie, přinášejíc kávu.

„Tak tady je kafe,“ zasyčela, „ale pomlouvat byste mne nemuseli, nestydové!“

„Vždyť my, Lekňuško...“ počal se hájit pan Vodňanský.

„Mlčte, vy!“ zahřměla divoká stařena.

Vodník pokrčil rameny a mlčky vypil kávu.

Také školní mládeži na zahradě se dostalo pohoštění. Děti se najedly a pak se oddaly čilým hrám. Hrály si na řemesla, na četníky a na zloděje, na čmucharou a škatule, hejbejte se. S nimi běhal, poskakoval a veselil se dobrý huňáč Pafnuc a jeho psí srdce bylo

naplněno radostí. Také ryby odložily přirozenou plachost a raci ostýchavost a zarputilost a také s dětmi povykovali a veselili se.

Slunce se sklonilo k západu a na vodníkovu sídlo kladly se šeré stíny. Bylo třeba pomýšlet na návrat. Bratři se počali loučit s panem Vodňanským a děkovali za pohoštění.

Vodník se ukláněl a povídal, že to nestojí za řeč, že co má, rád dá, a že se těší, že ho brzy zase poctí návštěvou.

„Nezapomeňte na starého vodníka,“ prosil, „a kdybyste se něco dověděli, vy tak přijdete mezi lidi... o něčem takovém šikovném pro přičinlivého vodníka, já bych tady tohle opustil a odstěhoval se. Potřeboval bych místo hojně navštěvované, kde se provozují vodní sporty, to by bylo něco pro mě. Tak, páni, kdybyste náhodou... ono to nemusí být dnes ani zítra...“

Bratři vodníkovi rukoudáním slíbili, že se mu po něčem poohlédnou a pak mu podají zprávu.

Pan Vodňanský byl spokojen a podělil děti všelijakými mušličkami, jakož i pestře zbarvenými kamínky, aby měly památku na vodníka.

Vyprovodil školní mládež až ke schodům, kde se vycházelo z rybníka. A tak děti stoupaly vzhůru po točitých schodech a trvalo to hezkou chvíli, než vystoupily po všech tři sta šedesáti pěti stupních.

Bylo už tma, když opustily rybník a ubíraly se k sídlu loupežníků. Za nimi se ozvalo volání. Když se ohlédly, spatřily na hrázi pana Vodňanského. Křičel za nimi na pozdrav a mával kapesníkem.

10

O zrádném jednání nešlechetných loupežníků – Edudant a Francimor jsou uvrženi do vězení

Tak uplynulo několik dní v rozmanitých dobrodružstvích. Dětem se líbilo v loupežnickém sídle uprostřed hlubokého lesa, neboť tolik vyrazení nikdy neužily. Leč Edudanta a Francimora trápilo těžké myšlení, co asi tomu řeknou rodiče, že se jim děti ztratily, a že budou mít velké starosti, zdali se jim něco zlého nepříhodilo.

Rozhodli se tedy oba bratři, že poděkují pánům loupežníkům, zejména slavnému vůdci Celerinimu z Papadocie, za pohostinství a že časně ráno, dřív než vyjde slunce, se vydají na cestu k domovu.

Předstoupili tedy před věhlasného vůdce a Edudant takto počal: „Skvostný generále! Již přiblížil se den, kdy nám jest odcestovati a vám adijé dáti. Mějte se tu nádherně a my nezapomeneme na vaši dobrotu, ale pohlednici vám pošleme.“

Velký vůdce Celerini z Papadocie vyslechl tuto řeč a pustě se zachechtal: „Bláhově hovoříte, pane! Domníváte se, že Celerini propustí kořist z rukou svých? Ó pošetilá jest mluva vaše! Já jsem se takto ustanovil: Vy i váš bratr zůstanete zde, abyste za náš tým na zeleném trávníku vybojovali mnohé vítězství. Byl bych bídný pes, kdybych z rukou svých pustil tak zkušené borce a internacionály. A co se týče školních dítek, toto jest vůle má: Veškerá školní mládež, kterou příznivý osud dal do mé moci, zůstane zde, až rodiče neb jejich zástupci pošlou bohaté výkupné. Nestane-li se tak do ustanovené lhůty, pak všechny děti bídnou smrtí z tohoto světa sejdou.“

Tak pravil vůdce loupežníků a zpupně hleděl na oba bratry, pohrávaje si jilcem svého meče.

Toto zrádné jednání rozhněvalo bratry a Francimor prudce se obořil na vůdce loupežníků: „Ó bídná stvůro! Takto hodláš porušiti

svaté právo pohostinství? Poznávám tvou pravou tvář, černý ďáble!“

Vůdce loupežníků, uslyšev tato odvážná slova, vyskočil jakoby bodnut sršánem a zařval: „Co se to opovažuješ, cháme bídný! Ha, bídníci! Budete pykati za to, že jste se opovážili vmetnout tato drzá slova ve tvář Celeriniho z Papadocie, jehož slavné jméno budí hrůzu v celém širém kraji. Hola, zbrojnoši!“

Na toto zavolání vniklo do komnaty několik oděnců. Zastavili se u dveří, zkrřížili ruce na prsou, hotovi vyslechnouti rozkazy svého vůdce.

Vůdce loupežníků ukázal na oba bratry a pravil: „Tyto dva povstalce uvrhnete do vězení, hlubokého pět sáhů a osm coulů. Do temného vězení, kam paprsek sluneční nepronikne, a tam je budete krmiti ranami a napájetí urážkami. Tam budou úpěti čtyřicet osm dní a tolikéž nocí a po uplynutí této lhůty skončí život svůj v nejhroznějších mukách, aby všem bylo zjevno, že nelze beztrestně urážeti slavného vůdce Celeriniho z Papadocie. Chopte se jich!“

Zbrojnoši přiskočili k bratrům Edudantovi a Francimorovi, spoutali je železnými řetězy a na nohy jim připjali olověnou kouli, padesát kilogramů těžkou.

Nato je vedli dlouhou temnou chodbou, na jejímž konci se zastavili a jeden z nich stiskl tajný knoflík. Otevřely se padací dveře, které tvořily vchod do vězení pět sáhů a osm coulů hlubokého. Do tohoto vězení strčili zajatce, potom se pustě zachechtali a dveře uzavřeli.

Bratři se octli ve smrdutém vězení, kde vládla temnota a zoufalství. Usedli na lože utvořené z přehrší shnilé slámy a oddali se těžkým myšlenkám.

Byli sice vycvičení v kouzelnickém umění, ale neznali taková slova, která lámou okovy a otvírají dveře žaláře. A tak viděli, že jsou ztraceni, a hleděli smutně vstříc svému osudu.

Tak strávili celou noc v trudném rozjímání a nevěděli ani, že se přiblížil nový den, neboť do této díry nepronikalo světlo sluneční. Již se zdálo, že se vzdali veškeré naděje, když tu Francimor si

vzpomněl na krále trpaslíků, který je za skvělou hru na zeleném trávníku vyznamenal řádem Muchomůrky a Střevlíka a slíbil jim svou milostivou pomoc v každém případě.

A Francimor zvolal velkým hlasem: „Králi Šišlimáku Bohabojný!“

Ajta! Hluboká temnota se roztrhla a v bílém světle se zjevila maličká postavička krále trpaslíků. Byl oděn ve zlatý stejnokroj, jeho prsa byla pokryta řády, po boku se mu houpal kord a z čáky mu vlál bílý chvost.

Král se otázel: „Čeho žádáte?“

A bratři vztáhli k němu ruce, jež byly obtíženy železnými okovy, a zvolali: „Ve svém trápení o pomoc tě vzýváme!“

Král pak děl: „Slíbil jsem vám pomoc v každé případnosti a slibu svému do stojím.“

Svlékl bílou rukavičku a pokynul rukou. A aj, vězení se naplnilo maličkými postavami trpaslíků, z nichž každý držel v ruce rozžatou svítilničku.

Král podruhé kynul rukou a několik trpaslíků přistoupilo k vězňům a zbavilo je pout.

Král potřetí kynul rukou a dveře žaláře se otevřely. Potom všichni tichounce vycházeli z toho smrdutého brlohu.

Bratři chtěli králi i jeho poddaným poděkovat za zachránění – koukají, otáčejí se na všechny strany, ale trpaslíků nebylo. Zmizeli tak tajuplně, jako se objevili.

Ačkoli již nastávalo pomalu jitro, přece loupežníci byli ponořeni do hlubokého spánku. Večer před tím hýřili a zpili se do němoty opojným vínem. I stráž, která měla hlídati oba vězně, se opila a chrápala na podlaze.

Loupežníci spali, ale kdo nemohl po celou noc oka zamhouřiti, to byla školní mládež. Nešlechtný Celerini kázal děti pevně uzavřít do železných klecí jako nějakou zvěř. V těchto klecích bylo dětem přebývatí a děti plakaly obávající se, aby jim zlí loupežníci neublížili.

Otevření klece a osvoboditi dívky bylo dílem okamžiku. Osvobozená školní mládež radostně objímala Edudanta a Francimora.

Edudant jim kázal, aby ukrotily svou radost a činily, co jim bude přikázáno. Nabádal k tichu, obávaje se, aby se loupežníci nevzbudili.

V domě, který se nazýval Loupežnická beseda, byla rozsáhlá skladiště, kde lupiči shromažďovali odcizené zboží. K těmto skladištím vedl Edudant s Francimorem školní mládež.

Obratný Francimor otevřel těžké, železem pobité dveře jednoho skladiště. Tam stálo neméně než padesát nových motocyklů a každý ten stroj byl opatřen pobočnou korbou pro pasažéra. Edudant kázal dětem, aby se zmocnily strojů a v tichosti je vyvedly před dům. To se také stalo. Když pak se Francimor přesvědčil, že sajdkáry jsou opatřeny benzínem, tu Edudant rozkázal, aby se nasedalo.

Chlapci usedli na motocykly a ke každému chlapci usedla do korby jedna dívka.

Edudant seřadil jezdce, přesvědčil se, že je všecko připraveno, a pak dal znamení ke startu. Motocykly zahrčely a vyrazily do tmavé noci.

11

Loupežníci pronásledují školní mládež

Vůdce loupežníků Celerini z Papadocie spal na svém lůžku a chrápal, až okna řinčela. Vedle jeho lože odpočíval jeho věrný služebník Kokrhelini. Ležel stočen na koberci, ponořen do hlubokého spánku.

Najednou vůdce ustal ve svém chrápání, probudil svého sluhu a pravil: „Kokrhelini, mně se zdá, jako by se mně zdálo, že něco drnčí.“

Kokrhelini, protíraje si ospalé oči, odvětil: „Co by drnčelo, skvostný generále? Nic nedrnčí, ledaže tvoje vznešené hrdlo chrápe.“

Vůdce, uspokojen touto odpovědí, zavřel oči.

Avšak brzy probudil se podruhé a pravil: „Kokrhelini, opravdu se mi zdá, jako by se mně zdálo, že něco drnčí.“

„Co by drnčelo, skvostný generále?“ odtušil sluha. „Sám chrápeš na celý barák a sebe samotného budíš.“

„Pravíš-li, že chrápu,“ děl vůdce loupežníků, „tak asi chrápu. Já opravdu myslil, že něco drnčí.“

Opět zavřel oči a usnul.

Potřetí otvírá oči slavný vůdce loupežníků a praví: „Kokrhelini, blesky boží! Kýho d'asa! U všech rohatých! Zase se mi zdá, jako by se mi zdálo, že něco drnčí!“

„Skvostný generále!“ odpovídá Kokrhelini vyčítavě. „Pořád bouříš a nikomu spáti nedáš. Tisíc láter a hromů! Když ti říkám, že nic nedrnčí, alebřž ty ráčíš chrápati, pak buď spokojen...“

Kokrhelini ještě chvíli reptal a nespokojeně se převaloval na svém koberci.

Vtom se prudce otevřely dveře a v nich se objevil po zuby ozbrojený loupežník. Tento muž přiskočil k loži svého velitele, zasalutoval a hlásil: „Poslušně hlásím, skvostný generále, že naši zajatci se zmocnili motocyklů a pod vedením Edudanta a Francimora se dali na útěk!“

Vůdce loupežníků Celerini z Papadocie, uslyšev tuto zvěst, vytřeštil oči a rovnýma nohama seskočil z postele.

Vrhl se na zbrojnoše, který přinášel tuto zvěst, a zařval: „Co to slyší uši mé? Peklo a zkáza! Krucinálfagothimelherdeknochamolhromtět'uk! Jak je to možné? Okamžitě nechť se troubí poplach!“

Za několik okamžiků ozval se jasný zvuk polnice. Lupiči se probouzeli, bleskurychle se oblékali a chápali se zbraní. Když vůdce Celerini z Papadocie vyšel před dům, tu našel své vojsko v řadě shromážděné.

Celerini přehlédl zástup, vytáhl palaš a zavelel: „Čtyřstupem vpravo v bok! Vlevo čelem! K počtě zbraň! Vlevo zatočit, poklusem poklus! Peklo a vítězství!“

„Peklo a vítězství!“ opakovali loupežníci jednohlasně. I vsedli na koně a dali se do klusu, aby dostihli uprchlíky.

Byla cesta-necesta, temným lesem, houštím a roštím, roklinami a úzlabinami, přes kopce i přes doliny, přes sedm potoků a sedm plotů. Jasně zvonily koňské podkovy o kamení, až jiskry litaly. Noční sovy houkaly, divoká zvěř skuhrala, tma byla tmoucí, jenom na nebi vysokém stál zářivý měsíc, ale svítil si jenom pro sebe a o zemi se nestaral.

V prudkém letu hnalo se vojsko loupežníků dopředu a netrvalo to dlouho, i spatřili pronásledovatelé motocykly, na nichž ujížděla školní mládež.

„Haha!“ zařval vítězně vůdce Celerini z Papadocie. „Za chvíli budeme je mít ve své moci a pak těžce budou pykati za svou proradnost. Kupředu, moji věrní!“

V tu chvíli se Edudant ohlédl a spatřil pronásledovatele.

„Lupiči jsou nám v patách!“ hlásil. „Přidejte plynu!“

Školní mládež přidala rychlosti a motocykly letěly dopředu jako šipka. Ale i loupežníci pobídli koně, aby dostihli své oběti. I byla cesta-necesta, houštím a roštím, roklinami a úzlabinami, přes kopce i doliny, přes sedm potoků a sedm plotů.

I netrvalo to dlouho a Edudant spatřil, že pronásledovatelé jsou jim v patách. Slyšel ržání koní a vítězný pokřik loupežníků.

Vůdce loupežníků zahřměl: „Vzdejte se, bídníci!“

Edudant odpověděl: „Nikdy!“ a kázal školní mládeži, aby přidala plynu. Tak se stalo a opět školní mládež zmizela loupežníkům z očí.

Vůdce loupežníků Celerini z Papadocie pobídl koně a s ním i jeho rota. Vojsko loupežníků se hnalo jako bouře, jako víchř, jako blesk, a když se Edudant ohlédl, viděl, že loupežníci je již již dohánějí, že jsou již na dosah ruky. Na zvýšení rychlosti nebylo pomýšlení, neboť motory byly rozpáleny a byla obava, že se zavaří.

Vůdce loupežníků jásal: „Mám vás, bídna verbeži! Kěz vás stihne pomsta má!“

Avšak povykem takto vzniklým vzbudil se král trpaslíků, vznešený Šišlimák Bohabojný. I shromáždil kolem sebe svůj věrný

národ a pravil: „Naši přátelé jsou v nouzi. Velím vám, abyste jim přispěli v nouzi nejvyšší!“

Uslyševše slova svého krále, rozběhli se trpasličkové a spěchali loupežníkům naproti. Pidimužičkové se bleskurychle vyšplhali na koně a každý se usadil koni v uchu. A usadili se v dutině ušní a tam koně všelijak lechtali a pokoušeli.

Koně se počali vzpínati a vyhazovali zadníma nohama tak, že mnoho jich se ohony zapletlo do větví stromů a některý zůstal bezmocně viset na větvi. Vůdce loupežníků Celerini z Papadocie klel nevzdělaně, ale nic mu to nebylo platné. Zatím uprchlíci byli opět z dohledu.

Ale časem se chásce loupežnické podařilo koně vyprostiti a divoká honba se počala znova. I byla cesta-necesta, temným lesem, houštím a roštím, roklinami i úžlabinami, přes kopce i přes doliny, přes sedm potoků a sedm plotů. A opět spatřil Edudant, že pronásledovatelé jsou jim v patách. I zdálo se mu, že není žádné záchrany a že za několik okamžiků padnou sverpé rotě loupežnické do rukou.

Když byla nouze nejvyšší, tu vzpomněl si chytrý Francimor na kouzelná slova, kterými se zahánějí pronásledovatelé.

Učinil pravicí několik znamení a pak počal hlasem velkým pronášeti mocná slova:

„Peklo mone, žofi one, elem, pilem žof!“

A ejhle! Nad tlupou loupežnickou se utvořil mrak. A z toho oblaku se počal hustě sypati hnědý prášek. Byl to šňupavý tabák. Počal loupežníkům i koním vnikati do nozder a celá tlupa i s koňstvem se dala do kýchání.

Kýchali, až se ohýbali, drželi se za břicha, chytali se za hlavy.

„Hepčí! - Řach! - Bimbo! - Eéééj uchněm!“ ozývalo se po celém lese.

Loupežníci si nestačili říkat: „Pozdrav pámbu - dejž to pámbu, děkuju!“ Byl to takový rámus a kravál, že si většího halasu aneb tartasu nedovedete představit. Také koně kýchali „Šééén - hybš!“ a byl to zájímavý pohled na ta hovádka.

Školní mládež, to se ví, využítkovala toho kýchání a brzo zmizela svým pronásledovatelům. Tak děti vyjely z lesa a seznaly, že jsou zachráněny. Každý velebil Francimora za jeho dobrý nápad.

12

Pan Pištolák zatkl loupežníky

Dítky se rozložily na trávniku, aby se zotavily po tom leknutí. Najednou se vynořil před nimi dlouhý pán s velikými kníry. Byl oděn v myslivecký šat a přes rameno měl pušku.

Dlouhý pán přísně pohlížel na školní mládež. Z lesa se ozývalo hlučné kýchání. Dlouhý pán se otázal: „Jaký to povyk v mém revíru? Cože slyším samé ‚hepčí! – rach! éééj uchněm! – šéén – hybš?!“

Edudant se otázal dlouhého pána, co je jako zač.

Dlouhý pán odvětil: „Já jsem malý mysliveček, sotva flintu nosím.“

„Tak vida,“ podotkl Francimor.

„Moje jméno je Pištolák,“ pokračoval dlouhý pán, „a na tý louce zelený, pasou se tam jeleni, pase je tam mysliveček v kamizolce zelený, zelený – a to jsem já, prosím, knížecí myslivec Pištolák. I ptám se vás, kdo mi to plaší zvěř?“

„Loupežníci,“ odušil ochotně Edudant, „loupežníci vám střílejí zvěř, švarný myslivečku. Na své vlastní oči jsme to viděli.“

Myslivec, slyše tato slova, zapráskal kníry a zakoulel očima. I zařval: „Sakulajda! Dvakrát sakulajda! Tříkrát sakulajda! Miliónkrát sakulajda! Co se to odvažují, uličníci? Já je – inu kruci – milióntříkrátstotisícsemsetdevětatřicet tuplovanejch hromů do toho!“

„Musíte je zjistit,“ nabádal ho Francimor.

„Taky že je zjistím,“ odpověděl pan Pištolák a rázně vykročil do lesa.

Myslivec kráčel lesem a uviděl na pasece víly. Hopsaly a skákaly, mávaly průsvitnými závoji a přitom zpívaly:

„Jede paní z Frýdlantu,
dyja-dyja-dá...“

Myslivec smekl slušně klobouk a tázal se královny víl: „Mladá paní, neviděla jste tu loupežníky?“

„Já si mužských nevšímám,“ odvětila tázaná.

Pan Pištolák si všiml vodníka, který seděl na vrbě a hrál vílám do tance.

„Neviděl jste loupežníky, dobrý muži?“ ptal se.

Pan Vodňanský pokrčil rameny a vyhýbavě odpověděl: „Ptáte se, jestli jsem viděl loupežníky? Koho já můžu vidět, jsem už starý muž a nevidím ani na noty. Já nic nevidím, já o ničem nevím, já od nikoho nic nechci, mne se neptejte, já mám jiné starosti, já s tím nechci nic mít, já taky od nikoho nemůžu nic mít, mně se nic neřekne, loupežníci jsou špatní lidé a ještě by mohli jednomu škodit...“

Potom se sklonil k myslivci a tajemně mu zašeptal: „Ptal jste se, jestli jsem viděl loupežníky? Jak bych je neviděl – jestli jsem je viděl. Ti páni jsou na pasece a kýchají ostošest. Nejsou odtud daleko, jděte tam a dejte jim co proto, beztoho si nic dobrého nezaslouží, darebové.“

Myslivec, uslyšev tato slova, zvolal: „Sakulajda!“ a rázně vykročil.

Skutečně, sotva ušel několik kroků, přišel na místo, kde byla shromážděna tlupa loupežnická a kýchala, jako když hrom bije. Pan Pištolák, spatřiv ty pány, zapráskal kníry, zakoulel očima a velkým hlasem zařval: „A, to se podívejme! Sakulajda a ještě sakulajda. Já vám dám mi tu plašit zvěř! Půjďte se mnou na ouřad!“

„Hepčík!“ odpověděl velký vůdce Celerini z Papadocie.

„Žádný hepčík,“ zvolal myslivec, „půjďte se mnou!“

„Pane Pištolák,“ zakvílel vůdce loupežníků, „my tu nic neděláme, my jsme se ničím neprovinili...“

„Už jsem řekl,“ pravil pan Pištolák, „půjďte se mnou! Páni na ouřadě si to s vámi vyřídí!“

„Pane Pištolák,“ lkal vůdce loupežníků, „nedělejte to, pěkně vás prosím... Měli bychom velkou ostudu mezi lidmi. Oni by na nás prstem ukazovali... Pusťte nás a já se vám odsloužím...“

„Nic!“ zatvrdil se myslivec. „To by tak hrálo. Půjdete se mnou!“

„Pane Pištolák,“ plakal vůdce loupežníků, „já vám dám arch obtisků, když mě pustíte!“

„Nepotřebuji tvé obtisky,“ odmítl myslivec.

„Já vám přidám věnec fíků a album cizozemských známek.“

„Nechci!“

„A ještě vám přidám notes s tužkou!“

„Nech si to!“

„A ještě vám přidám tucet uměleckých pohlednic...“

„Nestojím o to!“

„A ještě vám přidám deset skleněných kuliček a novou kudlu...“

„Kdybys mi dával, co chtěl, já od tebe nic nevezmu, beztoho je to kradené. Půjdete se mnou!“

A nařídil loupežníkům, aby vsedli na koně a seřadili se hezky za sebou. Provazem je svázal všechny k sobě. Potom vzal prvního koně za uzdu a tak vyváděl průvod spoutaných lupičů z lesa.

Když loupežníci viděli, že pan Pištolák je neoblomný a že nic nedá na nářky a prosby, tu začali na myslivce zpupně pokřikovat: „Pištolák - mastnej pták!“

„Pištolanda, planda - že mu není hanba!“

„Dobře, dobře...“ bručel myslivec, „nadávejte si, nezbedové... Kdo to říká, ten to je, tomu se to šikuje... Však oni vám to páni na ouřadě oplatí...“

A tak vyvedl loupežníky z lesa ven, a když dospěli na silnici, tu se k průvodu připojila školní mládež na svých motocyklech. Pan Pištolák viděl velmi rád tuto posilu, protože věděl, že mu děti pomohou loupežníky zkrotit, kdyby té chásce napadlo se bouřit.

13

Loupežníci jsou uvrženi do vězení

Průvod se zajatými loupežníky táhl po hlavní silnici. Procházel vesnicemi a městečky a všude byla radost náramná, že loupežnická chasa, která obtěžovala kraj svými nevázanými kousky, byla zkrocena a bude odevzdána do rukou spravedlnosti. Všude vyvěšovali obyvatelé prapory a ozdobovali své domy z radosti nad dobytým vítězstvím. Pan Pištolák i školní mládež byli všude náramně slaveni, a kamkoli přišli, dostalo se jim občerstvení a pohostinství. Občané děti objímali a dávali jim všelijaké pamlsky, jako sušené švestky, křížaly, turecký med a pendrek, čokoládu a koláčky, zmrzlinu a sladkou limonádu.

A od vesnice k vesnici, od města k městu průvod rostl jako velká voda. Připojovaly se k němu různé spolky, jako hasiči, ostrostřelci a selská jízda. Každý ten spolek měl svoji bandu hudebníků a ti krásně hráli.

Když pak dospěl do krajského města, které se nazývalo Kotrlec pod Černými horami, tu byl to průvod náramný a do bran vešlo tolik lidu pěšího i jízdného, že to doposud nebylo vídáno. Sám starosta toho města, nějaký pan Brumajzl, vyšel vítězům vstříc a v dlouhé řeči děkoval jim za to, že osvobodili vlast z poroby. Obyvatelstvo provolávalo slávu a hudba zahrála národní hymnu. Všichni obnažili hlavy a zpívali národní hymnu, která zněla následovně:

„Trumajdy, trumene,
ramene, pramene,
auf! – rauf! – trauf!“

Když byla hymna dohrána a občané dozpívali, tu pravil pan starosta Brumajzl:

„Až do této chvíle vlál ze střechy naší vězeňské budovy bílý prapor, který hlásal, že vězení jest prázdné. Svědčí to o mravnosti a počestnosti obyvatelstva, které se nedalo chytit při žádném zlém

skutku. Tento prapor bude dnes sňat, neboť kobky žalární se naplní tímto loupežnickým lidem.“

Po této řeči občané zase provolávali slávu a bylo slyšeti hlasy: „Ať žije a vzkvétá náš kriminál!“

Když byla tato slavnost ukončena, tu vedli lupiče do vězení. Loupežníci se velmi hanbili, protože lidé na ně prstem ukazovali, a mnohá máma nabádala své děti, aby si z toho vzaly dobrý příklad.

Neřádné zlosyny uvrhli do vězení osmnáct sáhů a šestnáct coulů hlubokého, když jim byli předtím navlékli okovy dvacet pět liber těžké. Do vězení jim vstrčili krajíc okoralého chleba a džbán vody. To byla jejich strava a nápoj na celý den. Loupežníci plakali a naříkali, ruce vzpínali a slzy si utírali, ale nebylo jim to nic platné.

Sedí strašný vůdce loupežníků ve vězení osmnáct sáhů a šestnáct coulů hlubokém, na ruku má okovy dvacet pět liber těžké. Sedí smuten a zadumán, hlavu má skrytou ve dlaních a oddává se těžkému myšlení.

A lidé, kteří se večer procházeli kolem vězeňské budovy, uslyšeli zpěv, který vycházel z vězeňské kobky. Zpíval sám velký vůdce Celerini z Papadocie a ostatní loupežníci přizvukovali. Zpíval truchlivou píseň a lidé se zastavovali a bedlivě naslouchali, aby si zapamatovali slova písně i její notu:

„Kdybysi mně, má matičko,
nedávala cukrdlata,
moh jsem to přivést dál
než můj drahej táta.“

Sbor loupežníků: „Ba jó!“

Celerini pokračoval:

„Kdybysi mě, můj tatíčku,
nenaučil krásti,
moh jsem bejt dneska chloubou
svý drahý český vlasti.“

Sbor loupežníků: „Ba jó!“

„Kdybych se bejval dobře učil,
moh jsem bejt dneska profesorem,
ale že jsem se neučil,
tak jsem se stal loupežníkem.“

Sbor loupežníků: „Ba jó!“

„Nemám na tom světě
žádný potěšení
a moje mladý oudy
musej shnít ve vězení.“

Sbor loupežníků: „Ba jó!“

„Z toho, rodičové,
příklad si vemte
a svoje dítky
na loupežnictví nedávejte!“

Sbor loupežníků: „Ba né!“

Tak zpíval vůdce loupežníků Celerini z Papadocie a bylo mu těžko u srdce, neboť věděl, že z vězení už nevyvázne a že za své nezbedné kousky krutý konec vezme.

14

Dobrodružství v psím městě

V tomto městě pobyla školní mládež drahně dní, požívajíc štědrého pohostinství. Děti tam mohly pobýt ještě déle a měly by se náravně dobře. Avšak Edudant a Francimor měli starost, že rodičové se budou strachovat, a tlačili na návrat. Nejhorší bylo, že čarodějnické koště se zatím zkazilo a ukázalo se býti k dopravě nepotřebné. Museli tedy použít k zpáteční cestě zase motocyklů.

A tak jednoho krásného jitra se děti rozloučily se svými hostiteli a vsedly na motocykly, aby nastoupily zpáteční cestu. Obyvatelstvo celého města je provázelo až na křižovatku, hudba hrála, občané mávali klobouky, až stroje zmizely jejich zrakům.

Jeli a jeli po bílé silnici, míjeli mnohé dědiny a mnohá města a zastavovali pouze, aby načerpali benzínu do nádržek svých motocyklů. Protože neměli mapy a protože se v zeměpise zrovna nevyznali, proto nevěděli dobře, kde jsou. Krajiny se měnily, národové se střídali, lid hovořil cizím jazykem a naši poutníci jim nerozuměli.

Avšak nedělali si proto těžkou hlavu a říkali si, že to nějak dopadne, a tak směřovali k neznámému cíli.

Devátého dne konečně přibyli do jednoho města, které se jim zalíbilo svou čistotou a výstavností. Edudant rozhodl, že v tomto městě pobudou nějaký čas, aby si odpočinuli. Mimoto se jim nedostávalo peněz; a cestování bez peněz je těžká věc.

Když projížděli ulicemi tohoto města, tu mnohá zajímavost jim padla do očí. Nejdříve si povšimli, že v tom městě je mnoho psů. Ale nejvíce naše cestovatele udivilo, že ti psi si nepočínají jako psi, ale spíše jako lidé.

Spatřili například v otevřeném okně jednoho mohutného bernardýnského psa s okrouhlou čepičkou na hlavě. Pes kouřil z dlouhé dýmky a zádumčivé pozoroval ruch v ulicích.

Dům od domu čile pobíhal bílý foxteriér s černou skvrnou na oku. Tento pes měl koženou brašnu kolem beder a roznášel dopisy.

„Nemáte pro mne nic, pane Jerry?“ zavolal na něho bernardýn z okna.

„Dneska nic, pane domácí,“ odtušil foxteriér a vběhl do sousedního domu.

V jiném okně zpozorovaly děti chundelatého oříška, který byl uvázan na gurtě³ a hadrem čistil okenní tabule, přičemž si zpíval roztouženou píseň.

³ Gurta (z něm.) - popruh.

Nejvíce však školní mládež upoutal tento výjev:

Šla po ulici nějaká fenka a nesla brašnu. Na šňůře vedla vousatého člověka, který kolem ní poskakoval. Naproti nim kráčel důstojně ruský chrt, kterého provázela slečna v moderních šatech a s ustríženým účesem. Ten vousatý člověk i ta slečna měli na ústech náhubek. Vousatý člověk spatřil tu slečnu, i počal se na šňůře vzpínat a pokřikoval na tu slečnu různá neslušná slova. Slečna si to nedala líbit a odsekla: „Nechte si to, vy sprostáku!“

„Alfréde, fuj!“ napomenula fenka svého člověka. Ruský chrt přetáhl svou slečnu šňůrou a zabublal: „Co je to, Bedřiško?“

Eduant i Francimor a také ostatní dítky se velmi tomu podivovali, ale nezastavovali se a jeli dále. Rachot motorů přilákal četné lidi, kteří se úprkem pustili za motocykly a hlučně nadávali.

Když pak zahrnuli za roh, tu zpozorovali naši poutníci firmu „Obchodní dům Puntík V. Oříška vdovy Nástupce Brok Chundelatý. Koloniální závod ve velkém i malém, jakož i přímý dovoz čaje!“

Před krámem měl obchodník ošatky s jižním ovocem, různé pytle a sud slanečků. K tomu sudu se přiblížil jakýsi červený človíček. Počal sud očichávat, vtom však vyběhl z krámu veliký rezatý pes, který zlostně zakoulel očima a zařval: „Jedeš!“ človíček se polekal a odběhl. Rezatý pes po něm hodil polínkem a zíral za utíkajícím člověkem, hrozně nadávaje. Pak si odplivl a vrátil se do krámu.

Ačkoli naši poutníci už mnoho podivného a nebývalého viděli na svých cestách, přece se tomu velmi divili. Nikdy neslyšeli, že by na světě bylo takové město, kde psi vládnou lidem, a v zeměpise se také o tom neučili.

Protože pocítili hlad, ohlíželi se po nějaké hospodě, kde by se posilnili pokrmem a nápojem. Záhy spatřili veliký, úhledný dům, který nesl nápis „Restaurace a kavárna Jacka Ušatého“. Rozhodli se, že si odpočinou v této hospodě, a když kráčeli dovnitř, všimli si nápisu „Voditi lidi do restaurace policejně zakázáno“.

Vstoupili do velikého, čistého sálu, kde bylo několik stolů, které byly obsazeny psy různých velikostí a podob. U jednoho stolu seděl

starší pes. Obědval a okusoval maso z kostí. Když byl kost čistě okousal, hodil ji pod stůl, kde ji obratně chytil jakýsi člověk a chutě se do ní pustil. U jiného stolu seděla starší fenka a chovala na klíně růžové děcko. To děcko vrnělo a ta psí dáma držela v tlapce kostku cukru a domlouvala tomu dítěti: „Hezky popros!“ Na rozkaz se dítě vztyčilo a mávalo prosebně ručkama. Za ten výkon bylo odměněno kostkou cukru, kterou chutě snědlo. Psí dáma pohládila děcko po hlavě a lichotila mu: „Hodný Pepíček, hodný, no jó...“

Školní mládež se usadila k prázdným stolům a hned přicválali dva číšníci, aby zvěděli jejich přání. Byli to velcí černí psi s bílou náprsenkou a každý z nich mával ubrouskem. Hned poznali, že to nejsou lidé z jejich města, ale cizinci, a číšníci je obsluhovali uctivě, jako by to byli psi. Onen starší pes dojedl oběd a pak si nasadil brýle. Požádal číšníka, aby mu přinesl noviny, a ten mu posloužil časopisem, který se nazýval „Psí rozhledy“. Host se ponořil do četby novin. Jeho člověk pod stolem byl netrpěliv a počal na svého pána dorážeti. Pan pes se rozhněval a uštědřil člověkovu kopanec, člověk zakvílel a ulehl, neodvažuje se rušit svého pána.

Francimor, který byl nejdříve nasycen, protože pro sebe mnoho nepotřeboval, dojedl a vyšel na dvůr. Procházel se sem a tam, uvažuje o těch všelijakých a zajímavých věcech, které spatřili na svých cestách. Jeho pozornost upoutal člověk, který ležel před psí boudou, upoután na řetěze. Byl už to starý a šedivý člověk, který ležel, máje hlavu položenou na ruku, a klímal. Jenom někdy se probouzel, aby chňapl po mouchách, které jej obtěžovaly.

Po chvíli vyšel z budovy jistý pes, přinášeje člověku před boudou potravu, člověk se na jídlo s chutí vrhl nedbaje, že to jsou zbytky od oběda, polévka, kosti, káva a všecko smíchané dohromady.

Pojedl, spokojeně zamručel, pohládil si břicho a opět ulehl.

Tu jeho zrak padl na Francimora.

Chvilku si ho prohlížel a nenadále se ho otázal: „Pes nebo člověk?“

„Člověk,“ odvětil Francimor.

„Jste cizinec?“ ptal se opět pes.

Francimor přisvědčil. Viděl, že je onen hlídač člověk ve sdílné náladě, a umínil si, že se ho na všechno vypyτά. A tu jej znenadání požádal o cigaretu. Francimor mu vyhověl a sám mu cigaretu zapálil, člověk před boudou se opatrně ohlédl na všechny strany a pak začal dýmat.

„Kdyby mě viděl starej, to bych dostal...“ objasnil Francimorovi. „Na dvoře je zakázáno kouřit a toho zákazu mám já, jakožto hlídač, první dbát.“

Francimor se ho zeptal, jak to, že v tomto městě jsou lidé jako psi a jsou poddáni skutečným psům.

A ten člověk jal se vypravovati: Toto město bývalo před lety jako jiné město. Vládli mu lidé a psi jim sloužili. Avšak ti lidé byli na psy náramně suroví. Psi byli utiskováni a dostávali málo jíst, ale hodně bití. Posléze se vzbouřili a sami se ujali vlády nad městem. Od té doby musejí jim lidé sloužit.

„Já sám,“ dodal onen člověk, „byl jsem dříve hlídačem v továrně. Ale od pána jsem nic dobrého neužil. Musím říci, vzácný cizinče, že ti psi dneska mají více uznání než lidi.“

Francimor řekl tomu člověku, že je v kouzlech obeznámený a že by svými čarami dovedl způsobit, že lidé budou opět uvedeni ve svá práva a psi budou přinuceni sloužit.

„Probůh, nedělejte to!“ zvolal hlídač člověk. „Jednak si toho lidé vůbec nezaslouží a za druhé je nám takto lépe. Jaký má člověk dnes život? Musí se rvát o kousek chleba, zatímco psi nemají vůbec starostí a jenom čekají, co dostanou. Podívejte se na mne, vzácný cizinče. Mám střechu nad hlavou a hlad také netrpím. Dříve jsem míval starosti, abych nemusel na stará kolena žebrat. Dnes jsem ty starosti vypustil z hlavy, protože vím, že je o mě postaráno.“

Francimor namítl tomu člověku, že jeho život není lidský život, ale psí život. Že by se měl snažit ten život změnit. Je pořád uvázán na řetězu a nic neužije. Hlídač člověk mávl rukou.

„Jaképak užívání pro mě, starého člověka? Kdyby mě odvázali, tak bych nikam nešel. Kam mám jít? Do hospody jsem nikdy

nechodil a biografy pro mě nejsou. Jsem rád, že jsem sám a mám pokoj.“

„Máte rodinu?“ zeptal se Francimor.

„Kdysi jsem míval,“ odvětil hlídací člověk lhostejně, „ale psi si moji rodinu rozebrali. Dva tahají řezníkovy vozík, jeden vodí slepce a jeden je hlídač jako já. O všechny je dobře postaráno. Mají dobrá místa a nenaříkají si. Nepřivedli to moc daleko, ale hlavní je spokojenost. Nemám pravdu, pane?“

Francimor přisvědčil.

„Jenom jedna věc mne trápí,“ navazoval opět svou řeč hlídací člověk, „a to je, že mám mnoho blech. Odkud se ty blechy berou? To mně nejde na rozum. Byl bych rád, kdyby mně to nějaký učenec vysvětlil. Tolik blech, to přece není samo sebou...“

Tak rozumoval hlídací člověk, nepřestává se ošívati a drbat se po celém těle.

Avšak Francimor ho již neposlouchal, ale odebral se opět do hostinské místnosti a tam dětem vypravoval, co byl od hlídacího člověka slyšel. Rozumí se, že všichni se tomuto vypravování náramně divili a nechtěli tomu ani věřit.

Když všechny děti pojedly a odpočinuly si, tu přivolal Edudant číšníka a zaplatil řád. Potom opět naši poutníci usedli na motocykly a vydali se na cestu vstříc novým dobrodružstvím.

15

Edudant a Francimor se dali na dráhu číšnickou

Opět nastalo školní mládeži putování. Edudant a Francimor se velmi snažili, aby se pokud možno brzy dostali domů, protože měli velkou starost, jak to bude s učením, čas utíkal, školní rok se chýlil ke konci, ale naši školáčkové pořád bloudili po tom velkém světě, mnohé a záhadné věci spatřili, mnohých dobrodružství byli účastni a rozličným národům a jejich zvykům se podívovali.

Leč nebylo souzeno, aby se školáčkové tak záhy dostali domů.

Mnohá a neslýchaná dobrodružství jim osud připravoval. Jejich motocykly hnaly se po silnicích s větrem o závod, nové krajiny vynořovaly se před jejich zraky, hory, řeky i jezera, jakož i jiné překážky se jim stavěly v cestu, bloudili v neschůdných pralesích, obtěžováni divokou zvěří a zlými lidmi. Avšak všechny tyto překážky šťastně překonali.

A tak přibyli jednoho dne do města, které se nazývalo Lázně Žužlava pod Horoucí Skálou. Leželo na úpatí vysoké hory, ze které vycházel sloup ohně a oblaka dýmu. Obyvatelstvo vynikalo přičinlivostí. Živilo se obchodem a řemeslem, a kdo se nenaučil řemeslu, seděl v úřadě a nedělal nic. Avšak hlavní průmysl toho města bylo děláním dluhů. Jeden občan si vypůjčoval peníze od svého souseda, a tak po čase byl každý člověk dlužen každému. Výsledek toho byl, že se lidé sobě navzájem vyhýbali, aby si nemuseli dluhy platit. Lidé se nezdravili a jeden s druhým nemluvili. Proto ve městě vládlo ticho a mlčení. Mnohdy muž nemluvil s manželkou, rodiče s dětmi, děti s rodiči, protože si navzájem od sebe vypůjčili peníze. Proto jeden druhého mýjel v obavě, že ho bude o dluh upomínat.

V okolí města byl léčivý pramen, který měl zázračnou moc. Kdo byl tlustý, pil tu vodu, aby se spadl. Kdo byl hubený, tedy po požití léčivé vody přibyl na váze. Není divu, že ty lázně byly velmi oblíbeny, a z daleka široka putovali sem lidé, aby nabyli ztraceného zdraví. Protože se lidé v tomto městě jeden druhému vyhýbali a spolu nemluvili, panovalo tu ticho a klid, což byla velká úleva pro nervózní lidi.

Edudantovi a Francimorovi nastala velká starost, jak sebe i ostatní dítky uživiti, protože se jim začalo nedostávat peněz i potravin. Rozhodli se, že vstoupí do služby, a když si ušetří dosti peněz, že se vydají na další pouť.

Na ulici zastavili jednoho občana a tázali se ho, kdo by přijal dva schopné přičinlivé muže do práce.

Občan se zamyslel a pak jim dal adresu jistého hostinského, o kterém věděl, že hledá pro svůj podnik zdatné číšníky.

Oba bratři poděkovali a chtěli jít svou cestou. Ale ten pán je zadržel.

„Nemohli byste mně půjčit nějakou maličkost?“ poprosil. „Už je tomu čtvrt roku, co jsem si naposled vypůjčil.“

„Kolik?“ tázal se Edudant.

„Řekněme tak padesát šedesát tisíc dolarů,“ rozmyšlel se ten pán, „já bych vám je vrátil, jakmile dostanu peníze z domova.“

„No,“ odpověděl Edudant, „že jste to vy, mohl bych vám půjčit korunu.“

„Děkuji pěkně!“ zvolal radostně ten pán a dychtivě sáhl po kovové minci. „Jste velmi laskav. Jakmile budu moci, vrátím vám dluh s úroky.“

Řka toto, kvapně se vzdálil a běžel do cukrářství, kdež si koupil bonbóny. Edudant s Francimorem, jakož i školní mládež vstoupili do vozu elektrické dráhy, aby jeli na ono místo, kde měl být podnik toho pana hostinského.

Elektrická dráha se našim poutníkům velmi zalíbila, protože řidič i průvodčí byli dva veselí chlapíci, kteří se snažili všemožnými šprýmy obveseliti cestující obecnost.

Francimor se otázel, co by stály lístky pro školní mládež, ale průvodčí mávl rukou a pravil: „Snad byste nás nechtěli urazit? My vozíme pasažéry z lásky a ochoty, ale kdybyste chtěl něco věnovat, tak račte podle svého uznání.“

Francimor podal průvodčímu korunu a ten se velmi zaradoval a řekl: „Za vaše uznání vám zahraju pěknou písničku a kolega řidič vám zazpívá.“ I chopil se kytary a jal se přebírat v strunách a řidič vpadl mu do noty.

Za hudby a zpěvu cesta našim poutníkům vesele uběhla a ani se nenadáli a byli na místě.

Ochotní lidé jim ukázali, kde je hostinec, jehož majitel by rád přijal hbité číšníky do svého podniku.

Edudant a Francimor představili se majiteli a pravili, že by vstoupili do jeho služeb.

Hostinský, slyše tato slova, velmi se zaradoval a řekl: „Buďte mi vítáni, pánové! Jsem rád, že budu zaměstnávat spolehlivé a schopné lidi. Jsem nešťastný muž, pánové.“

Bratři se ho tázali, proč by měl být ten pán nešťastný.

„Jsem proto nešťastný, protože můj závod upadá,“ objasnil hostinský. „Nic netržím. Číšníci mi nic neodvádějí a já se jim bojím něco říci, aby nebyli na mě hrubí. A já je nemohu upomínat, protože jsem jim dlužen peníze. Oni pak od hostů ničeho nežádají, protože si od nich vypůjčili.“

Potom jim vysvětlil, že v jeho podniku jsou hosté vesměs nemocní, kteří přijeli do zdejších lázní, aby nabyli ztraceného zdraví. Jedni mají rozkázáno od lékařů, aby hodně jedli, druzí pak nesmějí ničeho jísti, jinak by se jim choroba zhoršila.

Edudant a Francimor přijali toto vysvětlení a hned si oblékli frak a nastoupili službu. Brzy pobíhali čile mezi stoly, aby vyhověli každému přání hostů.

Polovina hostů byla tlustá, druhá polovina pak hubená. Edudantovi připadla povinnost obsluhovat tlusté, Francimor pak se věnoval hubeným.

Hubení si velmi pochvalovali svého číšníka, protože jim dával dvojnásobné porce, ba dokonce přidával ze své stravy, protože sám skoro nic nejedl. Zato však tlustí naříkali na Edudanta, který než přinesl hostu oběd, po cestě polovičku snědl.

Avšak hostinský byl s novým personálem nadmíru spokojen, protože Edudant i Francimor mu poctivě odváděli tržbu a nic si nenechali.

Při tomto těžkém povolání Francimor zhubl tak, že byl tenký jako tkanička. Jeho tělo takřka nevrhalo žádný stín; a když kráčel po ulici, musel mít strach, že ho vítr odnese. Pan hostinský pozoroval, že Francimor je nějak špatný, a měl strach, aby se číšník nerozstнал. I nabádal ho, aby si odpočal, a nabízel mu dovolenou. Také Edudant měl strach o milovaného bratra a dělal práci za něho, aby si Francimor neublížil. Avšak Francimor říkal, že mu nic neschází, a nechtěl svého bratra ani školní mládež opustiti.

Leč jednoho dne Francimor zmizel. Nikdo nevěděl, jak se to stalo. Byl pryč i se svým kufříkem, který stále u sebe nosil. Edudant se velmi polekal a běžel na úřad a tam žádal, aby mu pomohli bratra nalézt. Školní mládež se rozběhla po městě i okolí, děti se všude vyptávaly, ale po Francimorovi jako by se země slehla.

A tak jednoho dne svolal Edudant školní mládež a pravil: „Hoši a děvčata, ztratil se nám náš milý Francimor. Musíme ho nalézt, kdyby byl sto sáhů pod zemí. Budeme ho hledat na zemi, na vodě a v povětří a neustaneme dříve, dokud ho nenalezneme a domů nepřivedeme.“

Rozumí se, že děti souhlasily s těmito slovy, a prohlásily, že budou Edudantovi v hledání ztraceného Francimora nápomocny. A ještě týž den dal Edudant hostinskému výpověď, nedbaje jeho nářku a jeho slibů, že mu plat zvýší.

Děti se rozloučily s hostinským a vsedly na motocykly, aby jely do širého světa hledat Francimora.

16

Záhadné zmizení bratra Francimora

Co se stalo s Francimorem? Přihodila se mu taková věc: Milý Francimor byl právě doma a převlékal se do služby. Vyňal z kufříku čisté prádlo, oblékl se v černý fráček a pak kufřík zamkl a chystal se, že jej uloží na své místo. Okno jeho pokoje bylo otevřené a do pokoje zavanul náhle prudký vítr. Dříve než se Francimor vzpamatoval, byl vichrem vyzdvižen do výše a okamžik nato vyletěl z pokoje. Vítr jej uchopil a unášel přes hory a doly, jako by to nebyl člověk, ale pampeliškové chmýří.

Francimor letěl a letěl mnoho mil a už si myslel, že se přiblížil jeho konec. Litoval v té chvíli svého mladého života, a zejména toho, že školu zanedbával, takže se nenaučil ani řádně číst a psát.

Ale vítr byl k němu milosrdný, a když si Francimor myslel, že je nejhůře, tu jej měkce a opatrně zase snesl na zemi. Francimor se

velmi radoval, když ucítil pevnou půdu pod nohama, a když se rozhlédl, seznal, že je na plovárně.

Byl horký letní den a plovárna byla plná lidí. Někteří skákali po hlavě do vody, jiní si ve vodě pohrávali velikým míčem nebo všelijakými zvířaty vyrobenými z gumy. Bylo tam hodně ruchu a veselosti, jak tomu na plovárně vždycky bývá.

Francimorovi se tu velmi líbilo a přemítal, že by bylo dobře se vykoupat. Rozhlédl se a uviděl boudu, ve které přebýval pan lázeňský. Zamířil k této boudě, aby vyhledal lázeňského a požádal jej, aby mu zapůjčil plavky. Vstoupil do té boudy, smekl zdvořile klobouk a přednesl svou prosbu. Ale jeho hlásek byl takový slabounký, také postava byla tenká, takže ho plavčík ani neslyšel, ani neviděl. Francimor opakoval svou prosbu, a když viděl, že nepořídí, odešel smutně z boudy. Vedle stánku, kde přebýval pan lázeňský a kde měl uloženo své náradí, seděly na lavičce dvě starší dámy a horlivě si vypravovaly. Jedna z nich měla vedle sebe košíček s různobarevnou vlnou a v ruce držela kus látky a pilně vyšívala.

Francimor, který byl velmi zvědavý, přiblížil se k těm dámám, žádostiv zvědět, o čem si povídají. Aby nebyl zpozorován, vlezl do košíčku se šitím a tam se stočil jako přádenko vlny, což nebylo pro něho nic obtížného, protože byl tak tenounký a pružný.

„Můj manžel,“ vypravovala jedna dáma, „můj manžel rád divoké knedlíky s huhňavou omáčkou.“

„To zase můj manžel,“ odpověděla druhá, „má takový červený nos, jaký nemá nikdo na světě.“

„Moje děti,“ řekla ta první dáma, „hrají si celý den samy a nikdo u nich nemusí být.“

„Co povídáte?“ divila se druhá. „Já bych tomu ani nemohla věřit. Můj strýček naproti tomu rád se napije a potom zpívá a tančí.“

„Hečte,“ chlubila se dáma, která vyšívala, „my loni na letním bytě jsme se topili v rybníce.“

„To je toho,“ odsekla druhá, „my máme zase starostu, který se sám od sebe naučil jezdit na kole.“

Dáma, která vyšívala, ohrnula ret a pravila: „Nevídáno... Moje teta učila se francouzsky a měla černý kašel.“

Tak pravila a sáhla do košíčku, aby navlékla novou vlnu do jehly. Náhoda tomu chtěla, že popadla místo vlny Francimora. Nešťastného mladíka provlékla uchem jehly a udělala na něm uzel. Francimor křičel: „Ouha, ouha, to je mejlka!“, ale ta dáma ho neslyšela, protože měl slabý hlas. A jakoby nic píchala do látky a provlékala jí Francimora.

Druhá dáma se dívala, jak její přítelkyně šije, a otázala se: „Jakou to děláte krásnou práci, má drahá?“

„Pokrývku vyšívám,“ odvětila ona dáma, „pokrývku pro svého manžela.“

„Čemu bude sloužit ta pokrývka?“

„Můj manžel bude jí přikrývatí si obličej, aby ho mouchy neobtěžovaly, když si odpoledne zdřímne.“

„Podívejme se!“ divila se její přítelkyně.

Dáma pilně pracovala a netrvalo to dlouho i vyšila Francimorovým tělem krásný květ, který se podobal stolisté růži.

Její přítelkyně vzala tu příkrývku do ruky a hlasitě se obdivovala té krásné práci.

Ta pokrývka stála za podívanou. Uprostřed byl vyšit nápis: „Jen čtvrt hodinku“ a kolem dokola byly vyšity všelijaké ozdoby.

„Ještě nikdy jsem neviděla takovou krásnou ruční práci,“ vlebila ta dáma svou přítelkyni, „máte obratné ruce, má drahá. Já bych to nedokázala, ani nevím zač.“ Všechny dámy, které byly toho dne na plovárně, se seběhly, aby se podívaly té nádherné ruční práci. Pokrývka šla z ruky do ruky a bylo slyšeti výkřiky nadšení nad podařenou prací.

Jak bylo při tom našemu nešťastnému Francimorovi, to si nedovedete představití. Byl mnohokrát provlečen látkou a nevěděl, kde má nohy, kde má ruce, všechny údy měl spletené, hlavu měl na zádech a tělo se mu vinulo v umělých závinech a zákrutech. Volal o pomoc, co mu hrdlo stačilo, ale nikdo jej neslyšel. Přitom svíral v ruce svůj kufřík a měl strach, aby oň nepřišel.

Když si všechny dámy byly prohlédly tu krásnou ruční práci, tu její majitelka opatrně pokrývkou složila a uschovala ve své kabele. Takovým způsobem zmizel Francimor ze světa, nezanechav po sobě žádných stop. Najde Edudant svého bratra?

17

Hostinec na stromě - Vypravování o lidožroutském králi

Hoši a děvčata v čele s Edudantem vydali se do světa, aby vypátrali ztraceného Francimora. Cestovali drahně dní a ani v noci si odpočinku nedopřáli, protože měli velkou starost, aby se Francimorovi něco zlého nepřitrefilo.

Desátého dne na své pouti přibyli do krajiny, kde ničeho nebylo kromě košatého a velikánského dubu. Když pak přišli blíže, tu zpozorovali, že v koruně toho stromu je stavení, které nese nápis „Hostinec a hotel U dvora krále metuzalénského“. Naši putovníci měli radost, že je tu hostinec, kde by se nasýtili a napojili a také svým údům odpočinku dopřáli. Jenomže potíž spočívala v tom, kterak se do toho hostince dostat, neboť budova byla ve velké výši, zavěšena na mohutné železné řetězy.

Edudant, přiloživ si dlaně k ústům, zvolal velkým hlasem: „Holá, hospodo!“

Nedostalo se mu odpovědi. Zdálo se, že v hostinci není živé duše.

Edudant zavolal podruhé, a zase mu nikdo neodpověděl. Tu zavolal potřetí a naši poutníci zpozorovali hlavu člověka s okrouhlou čepičkou na hlavě v okně té hospody, člověk zvolal: „Haló, jste Čechové nebo Kruťáci?“

Edudant odpověděl: „Jsme Čechové a mírumilovní poutníci.“

„V tom případě,“ odvětil onen pán, „raďte okamžik posečkati. Můj hostinec je vám k službám.“

Po chvíli naši poutníci uslyšeli, že železné řetězy zaskřípěly, a viz! budova hostince se pomalu snášela k zemi.

Když byl hostinec na zemi, tu otevřely se dveře a na prahu stál hostinský. Smekl kulatou čepičku a se zdvořilou poklonou zval poutníky dovnitř. Hoši a děvčata uposlechli pozvání a vstoupili do hostinské místnosti. Nato hostinský uzamkl dveře, opět zaskřípěly řetězy a budova se počala vznášeti do výše.

Všichni zasedli za stůl a hned počal číšník obsluhovati, přinášeje chutné krmě a osvěžující nápoje. Hostinský přisedl ke stolu a s radostí pozoroval, jak dětem chutná.

Eduant měl starost o motocykly, ale hostinský jej upokojil řka, že kázal stroje uložit do garáže.

Když se všichni nasýtli, tu počal se jich hostinský vyptávat na jejich jméno a vlast. Zdálo se, že byl spokojen s jejich odpověďmi, a sám začal povídat o sobě. Jeho hostinec, pravil, jest pod panstvím osvíceného krále Kruťáků jménem Dyldylbuma Osmnáctého z rodu Blamatých.

Eduant se ho tázal, proč jeho hostinec není na zemi, ale je upevněn na řetězích v nepřístupné výši.

Hostinský se opatrně ohlédl na všechny strany, a pak sníživ hlas, odpověděl: „To je tak, vzácný cizinče... Náš vznešený panovník – bůh mu žehnej! – je pán náramně dobrotivý. Proto se mu také říká Dyldylbum Šlechtný. Ale jednu chybičku má, malou chybičku... On totiž rád lidské maso. Mému nebožtíku tatíčkovi ráčil náš panovník sežrat všechny hosty a tím ho náramně poškodil. Všichni hosté se vyhýbali našemu závodu. Můj tatíček si to tak vzal k srdci, že záhy zemřel. Rozhodl jsem se pro bezpečnost svých hostů upevnit hostinec ve výši, aby žoldněři našeho šlechtného panovníka nemohli mé hosty zajímat a králi k pokrmu přivádět...“

Eduant vyslovil podivení, že může být takový panovník, který svoje poddané pojídá, ale hostinský mu řekl: „On je jinak moc hodný král, všechna čest... Pod jeho vládou rozkvetly vědy i umění, to se musí nechat. Jenom tu jednu chybu má – ale kdo z nás je bez

chyby? Horší je, že počet obyvatelstva v naší říši klesá, neboť král je náramný jedlík.“

A počal vykládati, že král Dyldylbum má nejraději advokáty a kněze, protože mají tučné a jemné maso.

O učitelích říká, že jsou dobří jen na polévku.

Potom se zeptal Edudanta, co pohledává on a jeho družina v tomto kraji.

„Je-li vám život milý,“ pravil, „pak se raději vraťte, odkud jste přišli. Zvláště vy,“ dodal, pohlížeje na Edudanta, „vy jste takový hezky kulatý. Jsem jist, že byste se našemu králi zalíbil.“

Edudant hostinskému vysvětlil, že hledá svého ztraceného bratra Francimora.

„Ouvé!“ vykřikl hostinský. „Jak se něco ztratí, pak to hledejte u našeho šlechtného zeměpána. Obávám se, že váš pan bratr nalézá se toho času v Nejvyšším žaludku...“

Edudant se hostinského zeptal, kudy se mají ubírat a kdeže sídlí král Dyldylbum Šlechtný.

Hostinský odvětil, že král bydlí ve svém hradě, který se tyčí nad hlavním městem království metuzalénského.

„Vydáte se,“ vysvětlil, „směrem půlnočním, překročíte sedm řek a sedm hor a přijdete ke břehu Tutulánského moře. V přístavě tom kotví loď, jejíž jméno je ‚Princezna Bessie‘. Kapitánem lodi je můj dobrý přítel Mrtvý Bill. Vyřídíte mu ode mne můj neupřímnější pozdrav a kapitán vás ochotně vezme na svou loď, která vás doveze k cíli.“

Edudant hostinskému pěkně poděkoval, ale hostinský smutně na něho hleděl a vzdychal: „Jest mi líto vašeho mladého života i nevinných školních dětí. Více vám nesmím říci, nechci-li, aby mne stihl hněv metuzalénského krále.“

Než Edudant pravil, že se ničeho nelekne a že všecko podnikne, aby našel milovaného bratra svého Francimora.

Všichni ulehli ke spánku, aby načerpali sil k další pouti, a když se rozbřesklo jitro, tu zachřestily řetězy a hostinec se spustil na zem. Školní dítky prohlédly svoje motocykly i shledaly, že stroje jsou

v pořádku a nádržky naplněny benzínem. Školní mládež se srdečně rozloučila s hostinským a nato dal Edudant povel k odjezdu.

18

Poselstvo se odebralo ke dvoru krále Dyldylbuma

V Ujjahalu, hlavním a sídelním městě království metuzalénského, panoval smutek. Polovina obyvatelstva tohoto velkého a lidnatého města byla již snědena králem Dyldylbumem Šlechetným. A lidožroutský král byl stále při chuti a pořád a pořád žádal nové oběti. Denně muselo město dodávati nové oběti do královské kuchyně. Nejhorší bylo to, že král pohrdal masem chudých lidí řka, že ošklivě páchnou, a dával přednost bohatým, kteří se honosí jemným a delikátním masem. O tom, kdo bude sloužit králi za pokrm, rozhodoval los. Na náměstí v Ujjahalu se konala každý den loterie. Pořadatel loterie několikrát otočil bubnem, ve kterém byly lístky se jmény obyvatel, a poté sirotek vytáhl los. Na koho ten los padl, ten byl ztracen. Onoho nešťastníka vykoupali ve vonné lázni, ozdobili ho květinami a vedli ho na královský hrad. Tam se ho ujali královští kuchaři. A příbuzní toho člověka, který byl poslán do královské kuchyně, nesměli ani dávat najevo smutek, ale museli se tvářit vesele a radostně, že se jim stala taková čest, že jeden jejich příbuzný smí vstoupiti do Nejvyššího královského žaludku.

Když strach a nepokoj ve městě příliš vzrostl, tu svolal starosta Malachia obecní starší, aby se uradili, co si mají počít. Neboť kdyby lidožroutství královo mělo déle trvati, pak nezbude v městě živé duše.

Obecní starší se sešli a horlivě rokovali. Vystřídalo se mnoho řečníků a mnoho návrhů bylo učiněno, ale nikdo si nevěděl rady ani pomoci.

Najednou jeden z obecních starších se ťukl do čela a pravil: „Náš vznešený panovník je velký ctitel umění. Slyším, že v tomto městě

žije jedna paní, která vyšíla takovou krásnou pokrývku, že všichni tuto práci velebí a o ní mluví. Navrhuji, aby tato paní byla požádána, aby věnovala onu pokrývku panovníkovi. Snad se mu ta umělecká práce zalíbí a jeho mysl bude obměkčena.“

Tento návrh byl jednomyslně schválen. Byli okamžitě vysláni poslové k oné paní a ta, když slyšela, oč jde, ochotně tu pokrývku vydala.

Nato bylo vyvoleno deset vznešených pánů a deset dam z předních rodů, aby onu krásnou ruční práci panovníkovi donesli a snažili se jeho mysl obměkčiti, aby už nepojídal své poddané.

Dlužno podotknouti, že Ujjahal, hlavní město království metuzalénského, bylo vystavěno na ostrově v moři Tutulánském. Uprostřed tohoto ostrova se prostíralo jezero a uprostřed toho jezera tyčil se mohutný sloup z křišťálového skla. A na křišťálovém sloupu spočívala skleněná deska a na té desce byl vybudován královský hrad panovníka Dyldylbuma Šlechetného.

Tento panovník proto tak důmyslně dal vybudovati své sídlo, protože se obával útoku poddaných, kteří byli nespokojeni s jeho vládou. Skutečně přístup k jeho hradu byl nesnadný a nebezpečný. Deset vznešených pánů a deset ušlechtilých paní muselo putovati k jezeru, jehož voda byla černá a hemžila se dravými rybami a divokými obludami. Přes jezero převážel ke královskému sídlu starý a mrzutý převozník v křehké kocábce.

Když vyslanectvo ke dvoru královskému usedlo do té lodičky, tu kocábka se zakolísala a bylo nebezpečí, že se potopí. Naštěstí se nepotopila, ale po celou cestu provázely loď dravé ryby, které se vynořovaly z vody a lačně chňapaly ozubenými tlapami po těch lidech, a mořské obludy mávaly dlouhými chapadly, snažíce se uchopit někoho z lidí, aby jej stáhly do hlubiny jezera.

Není divu, že vyslanectvo ke dvoru královskému zažilo na té cestě mnoho strachu. Avšak když se přeplavili přes jezero, shledali, že všecka nebezpečí nebyla překonána. Mnohé úklady je čekaly na cestě ke královskému dvoru.

Když stanuli před křišťálovým sloupem, který podpíral královské sídlo, tu seznali, že tento sloup je vysoký mnoho set metrů a že jim bude vystoupiti po schodech vydlabaných v kluzkém skle, a od paty sloupu až po vrchol se čítalo tři tisíce tři sta třicet tři schodů, které točitě se vinuly kolem sloupu. Kdo trpí závratí a má slabou povahu, nesmí při tomto vzestupu pohleděti dolů, jinak se mu zatočí hlava a on se zřítí strašným pádem do hlubiny.

Deset vznešených pánů a deset ušlechtilých paní vystoupilo z loďky převozníkovy a počalo vystupovati po kluzkých schodech, které nebyly ani opatřeny zábradlím. Putovali celý den, namáhavě stoupající po schodech. Žhavé paprsky sluneční opíraly se o jejich hlavy a všichni velmi trpěli žízní. Byli u konce putování, když se slunce sklonilo k západu.

Opustivše poslední schod, octli se na velkém prostranství, které tvořilo nádvoří královského paláce.

Zde byli obklopeni královskou stráží, která se zmocnila deputace a zavedla s nimi výslech, nezamýšlejí-li ničeho podniknouti proti životu vznešeného panovníka. Když deset vznešených pánů a deset ušlechtilých paní vysvětlilo vojínům účel návštěvy u královského dvora, ujali se jich zbrojnoši a vedli je na druhé nádvoří.

Tam návštěvníci spatřili, že vchod do královského paláce střeží dvě obrovské vosy, větší než koně, a tyto vosy koulejí svýma očima, jež nebyly o nic menší než pecny chleba.

Jakmile vosy zpozorovaly cizince, tu jaly se tasit žihadlo a hrozivě jím šavlovaly. Tu však objevil se ve dveřích pán v nádherném stejnokroji, pošítem zlatými prýmký a drahými kameny, a velel vosám, aby se uklidnily. Vosy uposlechly rozkazu a ulehly na svá místa.

Nato se pán ve skvoucí uniformě ujal vyslanectva a vedl je do královské komnaty, jejíž nádheru nedovedu popsati. Byla to obrovská síň a na jejím konci stály dva zlaté trůny, na nichž seděl král s královnou.

Podle obřadu obvyklého na dvoře královském museli se páni a dámy blížit k zlatým trůnům tak, že neustále bili hlavou

o kamennou podlahu. Před nimi kráčel pán ve skvoucí uniformě, vlastně nekráčel, nýbrž tančil, vyhazuje nohy do výše a rozkládaje půvabně rukama, jak kázal zvyk a mrav.

Král byl postavy pomenší, ale vyznamenával se velkým břichem a nesmírně širokými ústy, která byla obrostlá černým, štětinatým vousem. Když ústa otevřel, tu bylo lze zřítí velké množství špičatých zubů, které nerostly pouze z dásní, ale pokrývaly také jazyk. Královna byla velká, zamračená paní, dvakrát tak vysoká jako král. V nose měla kroužek a na tom kroužku viselo zlaté vyznamenání.

Když se průvod přiblížil k zlatým trůnům, tu zablýskl král svými nesčetnými zuby a otázal se: „Koho nám tu přivádíš, náš věrný obřadníku Phé?“

Obřadník Phé odpověděl: „Vaše královská Okázalosti, náš nejmilostivější panovníku, a Vaše královská Nádhero, milostivá paní královno, přivádím vám vaše věrné poddané, kteří přinášejí vzácný dárek.“

Jeho královská Okázalost se vlídně usmála a pravila: „To rád slyším. Ukažte mi ten dárek. Je to od vás hezké, že jste si vzpomněli na svého chudého krále.“

Nejstarší pán z vyslanectva klekl před trůnem a podal královi onu krásnou pokrývku, kterou vyšila ta pilná paní.

Král uchopil pokrývku, prohlédl si ji a pravil: „Věru, krásná ruční práce. Co tomu říká Její královská Nádhera, má věrná choť královská?“

Paní královna si nasadila skřípec, chopila se pokrývky a bedlivěji zkoumala. Pak pravila: „Nádherný kousek! Já mám průmyslovou školu, ale tohle bych věru nedokázala. To muselo dát práce...“

„Mně se také líbí,“ přisvědčil král, „a když se na tu uměleckou práci dívám, tu dostávám chuť k jídlu. Dám si tu příkrývku zavěsit v ložnici, abych ji měl na očích. Jsem jist, že když se na ni ráno podívám, tu budu mít celý den dobrý apetit.“

Pak sestoupil z trůnu a jal se bedlivě prohlížeti ony pány a dámy, kteří mu přinesli vzácnou pokrývku. Když si byl každého prohlédl,

tu ke každému po řadě čichl a řekl: „Dobře páchnete. Máte asi jemné maso. Já vám ještě jednou děkuji za ten dárek a za odměnu vám zvěstuji, že zůstanete u mne v paláci. Dostane se vám všeho, co si přejete. Až se vykrmíte, pak půjdete do mé královské kuchyně. Těším se na vás. Zdáte se mně takoví delikátní.“

Vyslanectvo padlo na kolena a úpěnlivě prosilo krále, aby jich ušetřil. Ale král je neposlouchal a počal rozmlouvati s královnou. Na nešťastné pány a dámy se vrhli zbrojnoši, spoutali je a odvedli do zásobárny.

Potom dal král onu pokrývku zavěsit do ložnice nad svým lůžkem a osobně dohlížel na to, jak ji jeho služebníci zavěšovali. Když pak byl hojně povečeřel, odebral se na lůžko a usnul tvrdým spánkem.

19

Mrtvý Bill, kapitán lodi „Princezna Bessie“

Avšak vraťme se k Edudantovi a jeho družině. Slyšeli jsme, kterak školní mládež vsedla na motocykly a jela do světa, aby vypátrala pobyt ztraceného Francimora.

Naším přátelům bylo opět putovati mnoho dní a mnoho nocí širokým a dalekým světem. Edudant, pamětliv rad hostinského, držel se hlavních silnic, turistických značek a úředních štítků, a tak školní mládež po mnohých svízelných dospěla ke břehu moře Tutulánského.

Bylo to moře klidné a ani nejmenší vánek nezvlnil modrou hladinu. V mírné zátočině kotvila loď „Princezna Bessie“, jejíž nápis byl viditelný zdaleka. Byl to mohutný čtyřstěžňový škuner, celý černě natřený; a z vrcholů stěžňů třepotaly se černé vlajky, na nichž svítila lidská lebka se zkříženými hnáty.

Edudant vstoupil na palubu tohoto korábu, aby vyjednal s kapitánem převoz. Když vešel na loď, tu zdálo se mu, že je tu cítit hřbitovem. Páchlo tu zetlelým listím, olejem a čerstvou hlínou.

S údivem pozoroval, že podél celé paluby jsou upevněny olejové kahany, které rozšiřovaly neurčitou záři mihotavými plaménky.

Náš Edudant se procházel hodnou chvíli, ale nepotkal námořníka aniž jiného člověka. Chvíli trpělivě čekal, neobjeví-li se někdo, s kým by mohl hovořit, a když jej čekání opustilo, tu přiložil dlaň k ústům a zvolal: „Kapitáne! Kde jste, Mrtvý Bille? Chci s vámi mluvit!“

Na toto volání vrzly dveře u kapitánské kabiny a před Edudantem stanul vytáhlý, bledý muž v námořnickém úboru. Upřel svoje truchlivé oči na Edudanta a otázal se temným hlasem: „Čeho si přejete, pane?“

„Master,“ odvětil Edudant, „chtěl bych, abyste mne a školní mládež převezl do Ujjahalu. Kolik byste žádal za převoz?“

Kapitán nedůvěřivě pohlédl na mluvčího a otázal se: „Kdo jste?“

Edudant řekl mu své jméno a odvolal se na doporučení majitele hospody „U dvora krále metuzalénského“.

Kapitán, uslyšev hostinského jméno, vyjasnil líc a děl: „Buďte mi vítán, sir.“

Edudant se opět otázal kapitána, kolik by za převoz školní mládeže požadoval.

Kapitán odkašlal a řekl: „Převoz až do Ujjahalu stojí jeden halěř.“

Díval se pátravě do Edudantovy tváře a spatřil tam výraz podivení. Domníval se, že snad Edudantovi se zdá ona částka příliš vysoká, a proto dodal spěšně: „Je to se snídaní, sir. Každý pasažér obdrží k snídani kávu a dva rohlíčky. Nemohu to dát laciněji. Prosím, abyste mi věřil, sir.“

Edudant prohlásil, že je s cenou spokojen.

Kapitán se uklidnil, pak se podrbal v týle, odkašlal si a zamumlal: „Kdyby si snad panstvo přálo celé zaopatření, oběd, večeři a nápoje, pak bych počítal za převoz dva halěře.“

Edudant pravil, že i s touto podmínkou souhlasí.

Kapitán, slyše jeho slova, se velmi rozveselil a zvolal velkým hlasem: „Hola, chlapci! Všichni muži na palubu!“

Vzápětí vyběhli na palubu námořníci a postavili se do řady, vyčkávající rozkazu kapitánova.

Ten řekl: „Dnes při západu slunce zdvihneme kotvu a vyrazíme. Všichni na svá místa. Ať je všechno v pořádku!“

Mužstvo zasalutovalo a rozběhlo se po svém.

Edudant rozloučil se s kapitánem a odebral se ke školní mládeži, aby zařídil přípravy k odjezdu.

Děti měly velikou radost, že pojedou na velké, krásné lodi přes to širé moře, které většina z nich dosud neviděla. Běhaly po palubě, všechno si prohlížely a nic neušlo jejich pozornosti.

Nahlížely do kabin a vlezly až do podpalubí a tam uviděly podivnou věc: Velká prostora podpalubí, kamž se obvyčejně ukládá zboží, byla plná rakví. Byly tam rakve obvyčejné, zhotovené z nenatřených prken, ale také rakve skvostně vyřezávané a všelijak zdobené i těžké rakve cínové. Děti uviděly tlusté hořící voskovice a na podlaze bylo mnoho věnců, jež se kladou na hrob.

Děti se dychtivě ptaly námořníků, co by ty rakve měly znamenat. Avšak námořníci krčili rameny a neodpovídali. Děti útočily svými otázkami také na kapitána, avšak ten se mračil a příkře děti odbýval.

To všechno podněcovalo zvědavost školní mládeže. Ale nejvíce zajímala děti skříňka, kterou našly v koutě podpalubí. Byla to krásně vyřezávaná skříňka z ebenového dřeva, ozdobená kovovými okrasami. Kdož by přihlédl blíže, mohl si přečísti do víka vyrytý nápis: „Tato skříňka obsahuje v sobě neštěstí. Kdo ji otevře, propadá zhoubě. Vyhybej se jí, nemůžeš-li ukrotit svou zvědavost.“

Děti oblehly kapitána a žádaly jej, aby jim řekl, co je v té skříňce. Ale kapitán se hrozně rozčilil a zavolal k sobě Edudanta. Když se Edudant k němu dostavil, tu důtklivě jej kapitán žádal, aby nedovolil dětem přístupu k oné skříňce.

„Kdyby někdo tu skříňku otevřel, jsme všichni ztraceni,“ dodal kapitán.

Edudant přísahal, že děti ke skříňce nepustí; i svolal školní mládež a nakázal jim, aby se ke skříňce nepřibližovaly. Děti mu musely slíbit rukoudáním, že si tajemné skříňky nebudou všímati.

Avšak jednomu chlapci to nedalo. Pořád mu ta skříňka seděla v hlavě a on přemýšlel, co by v ní mohlo býti. Kdykoliv mu bylo

možno, nepozorovaně se vytratil a odcházel do podpalubí. Tam se díval na tajemnou skříňku, hladil její víko a opět a opět slabikoval onen výstražný nápis.

Onen chlapec se nazýval Šimandl Vojtěch a byl ze čtvrté B. Ostatně o něm ještě uslyšíme.

20

„Áchich, áchich!“ sténal král Dyldylbum

Je temná noc a král Metuzalénců a všech Kruřáků Jeho královská Okázalost Dyldylbum Šlechtný leží na posteli a s odpuštěním chrápe jako parní pila. Vedle odpočívá na svém loži Její královská Nádhera, královna Herbule. Taktéž chrápe, ale jenom jemně a delikátně, neboť je to dáma.

Umělecká ruční práce visí nad ložem královským a zdobí královskou komnatu. Do té pokrývky je vyšit náš Francimor v podobě červeného květu. Nebohému Francimorovi bylo v pokrývce náramně nepohodlné a snažil se, seč mu síly stačily, aby se z toho zajetí vysvobodil.

Na věži hlavního chrámu města Ujjahalu bila právě půlnoc, když se Francimorovi podařilo vyvléknout z té pokrývky. Seskočil na podlahu a protáhl svoje strnulé údy.

Byla úplná tma a Francimor nevěděl, kde je. Protože byl unaven a toužil po spánku, hledal místo, kde by mohl měkce ulehnutí. Šátral se potmě, drže v ruce svůj příruční kufřík, a vyšplhal se na lože, kde odpočíval král. Veliká ústa králova byla otevřena a Francimor vlezl do toho otvoru, domnívaje se, že vstoupil do otevřených dveří. Jenom se divil, že v těch dveřích je takové vlhké teplo.

Jak do královských úst vlezl, polechtal krále na patře a král ve spaní polkl. Francimor bleskurychle sjel jícnem do královského žaludku.

Nejprve se polekal a ohmatal si údy, jestli si pádem neublížil, a když se přesvědčil, že je zdrav, otevřel svůj příruční kufřík, aby se

připravil ke spánku. Z brašny vyndal plnící lůžko, sestavil je a ustlal peřiny.

Král ve spánku obracel se z boku na bok a hlasitě sténal.

Královna Herbule drkla loktem do svého královského manžela a nespokojeně zabručela: „Co je to, královský choti můj? Pořád bouříš a mně spátí nedáš!“

Panovník se probudil a zasténal: „Tak ti mám, moje královská manželko, v žaludku nějaké škundání a ujímání. Áchich, áchich!“

„Mlč!“ obořila se na něho královna. „To musíš dělat skandál na celý barák?“

„Áchich!“ kvílel král. „To je bolest! Jako by mně v žaludku někdo vrtal nebozezem.“

„Vidíš,“ vyčítala mu královská choť, „já ti říkala: Nejez toho advokáta, je to moc těžké na noc. Víš, že nic tlustého nesnášíš. Ale když se mě neposlechne, pak to takhle dopadne...“

„Áchich, áchich...“ sténal král, obraceje se z boku na bok.

„Dej pokoj a nech jednoho spát!“ okřikla Její královská Nádhera svého chotě.

Král něco zabručel, zabořil hlavu do polštáře a zamhouřil oči.

Mezitím snažil se Francimor zařídit se v královském žaludku pokud možno nejpohodlněji. Zkoušel svoji elektrickou lampičku, ale shledal, že baterie je vybita. Leč Francimor byl velmi prozíravý a měl pro ten případ připravenou svíci.

Rozžehl svíčku a postavil ji na noční stolek. Když se svíčka rozhořela, rozhlédl se po svém novém příbytku. Co spatřil, naplnilo ho nespokojeností. Viděl, že se všude povalují zbytky jídla.

„Pěkný pořádek!“ zamručel nespokojeně.

Vtom se jeho pokoj zakymácel, divže Francimor neupadl.

Král totiž ucítil v žaludku hořící svíčku a vyskočil z lůžka. Proháněl se po komnatě, držel se za břicho a hrozně bědoval.

Královna se opět probudila.

„Tohle už není k vydržení,“ lála, „jestlipak jiná královna má takové svízele. Sotva oči zamhouřím, už zase bouří. Je to život s takovým člověkem.“

„Ouvé, ouvé!“ nařikal král. „Jako bych měl nějaký oheň v žaludku.“

Královna stiskla knoflík elektrického zvonku a vzápětí se objevil královský komorník.

„Cerdaleofrone,“ nařikala královna, „skoč naproti do lékárny pro žaludeční kapky. Jeho Veličenstvu se udělalo špatně. Musel sníst něco špatného.“

Cerdaleofron se uklonil a vyšel.

Francimor si umínil, že uvede příbytek do pořádku. Nechtěl se odebrat ke spánku, dokud vše nebude řádně uklizeno. Z příručního vaku vyňal rýžový kartáč a jal se jím drhnout podlahu. Smetí sbíral na lopatku a uklízel do kouta.

„Ráno,“ myslil si, „to služka odnese. A hostinskému vyčiním za ten nepořádek.“

Francimor horlivě drhl rýžovým kartáčem a král skákal po komnatě, křiče z plna hrdla.

„Mám hrozné škrábání v žaludku,“ sténal, „takové škrábání, že se nedá vypovědět!“

Královna se při pohledu na skákajícího chotě znepokojila.

„Jen aby to nebyla nějaká nemoc,“ obávala se, „to by nám tak ještě scházelo.“

Hubovala: „Co jen ten Cerdaleofron dělá, že s tou medicínou nejde. Uši mu utrhnu, holomkovi!“

Francimor se divil, že se mu komnata otřásá a kymácí, jako by to byla lodní kabina. Nicméně skončil svoji práci, uleh na lůžko a vzal do ruky nějakou knížku, aby si něco přečetl, jakž byl jeho zvyk před spaním.

Vtom se vrátil služebník Cerdaleofron, nesa štoudev žaludečních kapek.

„Kdes byl tak dlouho, uličníku!“ obořila se na něho královna. „Já tady strachy umírám, je mi z toho všeho špatně, mám strach, abych se nerozstona. Jeho královská Okázalost dělá mi tu divy, a on se pacholek toulá!“

„Jemnostpaní, Vaše královská Nádhero,“ omlouval se komorník, „já za to nemohu, všechny lékárny byly zavřeny, musel jsem běžet až na konec města, kde je lékárna, která má noční službu.“

„Nemluv a podej sem kapky!“ velela královna.

Sluha učinil, jak mu bylo rozkázáno, a podal královně štoudev s léčivým nápojem.

„Muži, otevři ústa,“ nařídila královna svému choti.

„Áchich, áchich!“ odpověděl král.

„Račte otevřít svoje královská ústa,“ jemně domlouvá trpícímu králi sluha, „nalijeme tam medicínu a hned se uleví vašemu vznešenému žaludku.“

Král uposlechl, otevřel ústa a královna s pomocí komorníkovou nalila královi do úst uzdravující nápoj.

Král polkl a prohlásil, že se mu trochu ulevilo.

Francimor ležel v posteli a četl knížku. Vtom snesl se na něho shůry přívál tekutiny, který uhasil svíčku. Francimor se ocitl ve tmě.

„Tohle je pěkná hospoda!“ huboval. „Střecha je děravá a déšť mi zatéká až do pokoje. Já to dám do novin, jak se zde zachází s hosty!“

Hubuje vybral se z postele a šátral potmě po svých kalhotách, hledaje zápalky. Našel krabičku zápalek a zase rozžehl svíčku.

Král, který zase usínal, vyskočil rovnýma nohama z postele.

„Áchich, jéje, už mě to zase pálí!“ křičel. „Já to nevydržím, já se zblázním!“

„Já se zblázním, ne že ty se zblázníš!“ reptala královna. „Jestlipak jiná královna má takovýhle život... Já vím, že by si to jiná královna líbit nedala!“

„Áchich, ouvé, jéjé!“ naříkal král.

Královna stisknutím knoflíku přivolala Cerdaleofrona.

Když se sluha dostavil, velela mu: „Vzbuď doktora Kesubima a přiveď ho sem. Pěkný tělesný lékař králův! On si spokojeně spí a zatím se tu odehrává taková tragédie. Plat pobírat, to ano, ale sloužit ne. Řekni mu, ať je tu okamžitě, jinak mu dám vyplatiti sto ran bambusovou holí!“

Komorník vyběhl, aby vykonal rozkaz královnin, a netrvalo to dlouho i vrátil se s doktorem Kesubimem, který ještě v chůzi si zapínal kabát a upravoval oděv.

Doktor Kesubim byl vážný a učený muž. Byl postaven v čelo všem lékařům v říši a jeho rozhodnutí platilo jako zákon. Požíval panovníkovy milosti a směl na znamení své hodnosti nosit na krku zlaté kleště, zavěšené na hedvábné stuze.

Slavný lékař poručil králi, aby vyplázl svůj ohromný jazyk, a potom zádumčivé mu ohmatal tepnu.

Načež pravil: „Podle všech prognóz a horoskopu není to nic jiného než kuliárium žaludkárum minor, choroba to, která se v našem podnebí hojně vyskytuje. Račte býti bez obav. Mé lékařské umění vbrzku zažene ty obtížné bolesti.“

Nasadil si skřípec a napsal recept. Komorník Cerdaleofron s ním běžel do lékárny.

Král seděl na posteli a žalně vzdychal, drže se za objemný život. „Ouvé, ouvé... Už nikdy nebudu jíst tučné maso. Nedělá to dobře mému vznešenému žaludku.“

Královna i lékař těšili nemocného, jak dovedli, a všichni netrpělivě čekali na komorníka, až se vrátí s lékem.

21

Následky všetečnosti žáka Šimandla

Pyšná loď „Princezna Bessie“ plula majestátně po modrém moři, směřujíc k neviditelnému přístavu. Děti stály na palubě, opřeny o zábradlí, a pozorovaly, kterak se vlny čeří, a dívaly se na ryby, které sledovaly loď a čekaly, až z paluby spadne kousek pokrmu. Bílí rackové tančili kolem stěžňů a rozpustile dováděli. Edudant seděl opodál a pořád myslel na svého bratra Francimora, kde asi nyní přebývá a jaký je jeho osud. Nepozoroval, že mezi dětmi chyběl Vojtěch Šimandl ze čtvrté B.

Kde byl Vojtěch Šimandl? Tento žák nevydržel s ostatními dětmi dívat se na moře. Pořád mu něco vrtalo v hlavě a nedalo mu to

poseděti. Chodil za námořníky a pozoroval, jak obsluhují plachtoví, přihlížel k práci kormidelníkův, připojil se k hloučku námořníků, kteří čistili palubu. Sestoupil do lodní kuchyně, kde kuchař připravoval oběd. Snažil se zapřísti s námořníky řeč. Rád by se zeptal, co je obsaženo v tajemné skříňce a co značí záhadný nápis, který je vyryt do víka skříňky.

Avšak námořníci se zasmušile oddávali své práci a na otázky žáka Vojtěcha Šimandla nedávali odpovědi.

Žák Vojtěch vyčíhal chvíli, kdy pozornost všech cestujících byla odvrácena jinam, a pak se vplížil do podpalubí. Tajemná skříňka naléhavě přitahovala jeho pozornost.

V mdlém světle planoucích voskovic ji vzal do ruky a prohlížel, obraceje ji na všechny strany. Přece však neodvážil se ji otevřít, pamětliv jsa varování kapitánova.

Chtěl již zase odejít, když tu uslyšel tenounký hlásek, který děl: „Otevři! Otevři!“

Vojtěch Šimandl se díval kolem dokola, ale nikoho nespatriil. Domníval se, že se mu to jen tak zdálo, a učinil několik kroků ke dveřím podpalubí.

A zase slyší tenounký hlásek: „Otevři, otevři!“

Šimandl se podíval směrem, odkud hlas vycházel, a tu spatřil něco, co ho velmi polekalo.

Víko jedné rakve se nadsdvihlo a z rakve vykukovala hlava šeredného kostlivece. Hlava pohybovala čelistmi a ze zubatých úst vycházel hlas, který nabádal Šimandla, aby otevřel skříňku.

„Neboj se a otevři skříňku!“ lákal kostlivec.

Šimandl se chtěl dát na útěk, ale kostlivec ho zadržel slovy: „Nebud' hloupý, já ti nemohu nic udělat, protože jsem mrtvý. Otevři skříňku!“

„Je to zakázáno,“ zdráhal se Šimandl.

„Já ti to dovoluji,“ odvětil kostlivec, „otevři skříňku a uvidíš, jaká bude legrace.“

Šimandl neodolal. Přistoupil ke skříňce a nadsdvihl víko.

A hle! Ze skříňky vycházel tenký pramének páry.

Pára se vinula podpalubím a pomalu se drala okénkem ven. A venku stoupala k nebesům, kde na čisté modré obloze utvořila šedý mráček.

Kapitán Mrtvý Bill zahlédl onen mráček a nedůvěřivě se jal jej pozorovat svým lodním dalekohledem.

Ze skříňky se pořád vinula pára a stoupala k nebesům. Žák Šimandl spatřil, kterak se rakve pohybují a z nich vylézají kostlivci.

Šramotilo to po všech koutech podpalubí, jak kostlivci chřestili svými údy.

Konečně všichni kostlivci opustili své rakve, vzali se za ruce a počali tančit kolem uděšeného Šimandla.

Na nebi mrak vzrůstal i počal se zdvíhati vítr. Stěžně skřípaly jako borovice, když do nich duje vítr.

V podpalubí to bouřilo. Kostlivci poskakovali, vysoko vyhazující svými hnáty.

Kapitán, uslyšev hluk v podpalubí, zvolal: „Milosrdný bože! Někdo propustil vichřici na svobodu!“

Následován znepokojeným Edudantem, seběhl spěšně po točitých schodech, které vedly do podpalubí. Tam uviděli hrozné divadlo: kostlivci, objímající se v párech kolem boků, tančili foxtrot, blues i tango a jiní kostlivci jim k tomu hráli na saxofon, hoboje, klarinet i jiné nástroje. Na podlaze seděl žák Šimandl a hořce plakal, třesa se strachem, co to provedl.

Kostlivci se smáli a výskali: „Juch! Juch! My jsme mrtví a ostatní budou za chvíli také mrtví!“

Kapitán zalomil rukama a zaúpěl: „Jsme ztraceni!“

Zatím černý mrak pokryl celou oblohu. Vítr se změnil ve vichřici, která házela lodí, jako by to byla lehká krabička.

Děti se křečovitě držely zábradlí, aby je vlny nesmetly do moře. A když pohlédly k nebi, tu viděly, že černý mrak má ohnivé oči a ohnivá ústa, kterými metá blesky.

„Húú! Hahá!“ řvala vichřice. „Já jsem mocná Ziúúrará, královna bouře. Všecky vás zahubím!“

Kapitán vzpínal ruce k nebesům a prosil: „Smiluj se, vznešená Ziúúrará!“

„Háhá!“ posmívala se vichřice. „Nyní prosíš, bídný červe... Rci, kdo mě věznil ve skřínce dvě stě let?“

„Odpusť, vznešená Ziúúrará!“ lkal kapitán.

„Jsem panovnice všech větrů,“ odpovídala vichřice, „jsem královna uragánu, tornáda, tajfunu, orkánu i blizardu... Rozmetám vaši loď, že z ní památky nezbude, za to, že jste se odvážili mě věznit!“

Prudce dýchla a loď se zapotácela. Mrak metal blesky, které provázel strašlivý rachot hromu.

Kapitán a všichni námořníci klesli na kolena a svoje modlitby, promísené hroznými kletbami, vysílali k nebesům. Seznali, že zbývá jim již málo života a že se brzy stanou kořistí rozbouřeného moře.

Jediný, kdo neztratil chladnou mysl, byl náš Edudant. Viděl, že se loď octla ve velkém nebezpečí a že zlověstná vichřice může každou chvíli zahubit životy školní mládeže i námořníků.

Přemýšlel, jestli neslyšel někdy od své matinky madame Halabáby kouzelné zaříkávání, kterým by se zhoubná vichřice dala spoutati. Avšak nemohl si na žádné takové zaříkávání vzpomenouti. Neboť madame Halabába znala pouze takové čáry, kterými se přírodní pohromy způsobují, ale nikoliv takové, jimiž se zažehnávají.

Edudant přemýšlel a přemýšlel, a poněvadž byl hlava vynalézavá, dostal nápad.

Vyňal z kapsy elektrickou lampičku, kterou rozsvítil. Vztyčil ruku, ve které držel svítilnu, a takto k zuřivé vichřici promluvil: „Mocná královno Ziúúrará! Jsi povýšena nade všechny vichřice i bouře a já vím, že mnoho dokážeš. Všecko však nedovedeš!“

„Haha!“ odvětila Ziúúrará. „Čeho já bych nedokázala?“

„Například nedovedeš,“ tvrdil Edudant, „zhasnout tento plamének,“ a ukazoval vichřici svítící žárovku.

„To bych se na to podívala!“ naparovala se Ziúúrará a dýchla do lampičky tak silně, že se Edudant zapotácel.

Avšak žárovku nesfoukla.

„Jsi slabá, Ziúúrará,“ pravil Edudant, „viz, plamének hoří dále!“

Vichřice mocně zadula, až se Edudant svalil. Ale žárovka nezhasla.

„Hle, mocná královno,“ řekl Edudant, „viz, plamének hoří dále!“

„To by bylo pěkné, abych ten ohníček nesfoukla,“ zamručela vichřice a celou silou dýchla do žárovky.

Lod' se nápirem vichru div nepřevalila na bok, ale žárovka hořela dále.

„Vidíš?“ řekl Edudant. „Já ti říkal, že tento plamének nesfoukneš.“

Vichřice se strašně rozkatila a počala lodí lomcovat, jako by to byla skořápka.

„Jaký to máš kouzelný plamének,“ křičela, „že ho nemohu zhasnouti?“

„Já ti to řeknu,“ odvětil Edudant, „ty proto nemůžeš tento plamének uhasiti, protože foukáš moc silně. Abys onen ohníček mohla uhasiti, musela by ses zmenšiti a jemně foukati.“

Ziúúrará se zamyslíla a pak pravila: „Snad máš pravdu. Zkusím to.“

Černý mrak se počal baliti jako koberec, pořád se zmenšoval a zmenšoval, až zbylo z něho malinké klubíčko.

Ono klubíčko sneslo se až k Edudantovi a začalo foukat do lampičky.

Edudant však před klubíčkem ustupoval a šoural se pozpátku do podpalubí. Ziúúrará, stočená v klubíčko, ho následovala.

Edudant přistoupil k otevřené skříňce a vložil do ní elektrickou lampičku. Ziúúrará vlezla za lampičkou do skříňky a jala se jemně foukati do žárovky.

Vtom však Edudant bleskurychle přirazil víko a skříňku uzamkl. Strašlivá vichřice byla opět v zajetí. Začala tlouci na stěnu skříňky a volati: „Hola, otevřte! Už jsem plamének uhasila!“

Edudant udělal dlouhý nos a řekl posměšně: „Tadyhle! Zůstaň tam, kde jsi. Já ti dám dělat bouřku!“

Vichřice prosila, kňourala a plakala a slibovala, že bude hodná a že nikomu nic zlého neudělá, ale Edudant nedal na její sliby, ale byl rád, a ostatní také, že zlá vichřice je pod zámekem a že nikomu neublíží.

Jasně slunko opět zářilo na modré obloze a moře se mírně čeřilo. Všichni byli veselí, jenom kapitán plakal.

„Proč pláčeš, dobrý muži?“ ptal se ho Edudant. „Vždyť jsme právě vyvázli z nebezpečí...“

„Musím plakati,“ odvětil Mrtvý Bill, „protože jest taková pověst.“

„Jaká je to pověst, sire?“

„Taková pověst, která vypráví: Byl jednou jeden kapitán, který se jmenoval Bill. A ten Bill nechtěl na moře, protože se bál bouřky. Hrozně se bál, a proto raději seděl v přístavní krčmě.“

Jednou přistoupil k němu záhadný muž, jehož obličej byl přikryt maskou. Muž s černou maskou pravil: ‚Slyšel jsem, že se bojíš bouře. Mám moc spoutati vichřici, takže každá tvoje plavba bude příznivá. Tuto spoutanou vichřici ti daruji pod jednou podmínkou.‘

‚A ta by byla?‘ vyzvídal Bill.

‚Ta podmínka je, že budeš stále s sebou vozit mne mé druhy.‘

‚To je to nejmenší,‘ zvolal Bill a uzavřel s mužem s černou maskou smlouvu. Záhadný muž mu dal skříňku s varovným nápisem. Od té doby jezdil Bill se svou lodí sem i tam a vozil rakve.“

„Kdo je ten Bill?“ otázal se Edudant.

„Tak jsem se nazýval já před dvěma sty lety,“ odvětil kapitán smutně. „Od té doby se jmenuji Mrtvý Bill. Jsem proklet. Do skonání světa musím s sebou vozit prokleté kostlivce, kteří pro svoje hříchy nenalezli pokoj ve svaté zemi.“

Utřel si oči a dodal smutně: „Pověst končí: Když někdo všetečný otevře skříňku a vypustí bouři, pak jsem zbaven prokletí a nemusím vozit s sebou kostlivce. Jenomže v tom případě se mi potopí loď a já zahynu ve vlnách. Tak nevím.“

Edudant vyslechl tuto pověst se zájmem, pak potřásl hlavou a řekl: „Zkrátka, kapitáne, máte to špatné na obě strany. Taková pověst nestojí za nic.“

22

Šťastné shledání Edudanta s Francimorem

Konečně se vrátil věrný služebník Cerdaleofron z lékárny, nesa na zádech pytel, který obsahoval léčivý prášek pro krále.

Vznešený panovník Dyldylbum otevřel svá velká ústa a lékař Kesubim s pomocí komorníkovou nasypal mu lék do útroh.

Francimor, jemuž se už oči zavíraly spánkem, náhle se probral, když množství bílého prášku se sneslo na jeho hlavu.

„To je skandál!“ zuřil. „Teď se začalo chumelit a sníh mně padá do postele. No počkej, pane hostinský, ráno si to s tebou vypořádám!“

Bruče vstal z lůžka, vyhledal ze svého kufru deštník, který rozevřel, a pod ním se ukryl, aby byl chráněn před nepohodou.

Byl to veliký deštník a jeho hroty nepříjemně píchaly krále do žaludku.

Král vyskočil a zařval jako raněný lev. Koulel očima, hnal se po lékaři a křičel: „Bídny šarlatáne, ty mě chceš otrávit! Po tom prášku je mně hůře než předtím!“

„Královská Okázalosti...“ koktal nešťastný doktor, „to je nejlepší lék proti chorobám vnitřním... Račte mít malinko strpení, hned bude lépe!“

Ale nebylo lépe, nýbrž hůře. Nespokojený Francimor, nemoha spát, procházel se po královském žaludku sem a tam s rozevřeným deštníkem, vyčkávaje jitra.

A král, zuřivý bolestí, kázal lékaře za pokutu a pro výstrahu zašít do pytle a svrhnouti z cimbuří hradu královského do jezera.

Což se také stalo a těla nešťastného lékaře se zmocnily dravé ryby, které je na místě roztrhaly.

Tím se králi neulevilo, naopak, jeho nemoc se zhoršovala, protože Francimor v jeho žaludku byl nepokojný a pořád se staral, kterak by se z nepříjemného příbytku dostal. Král dával povolávat k svému loži nové a nové lékaře, aby mu v jeho chorobě ulevili. Ale doktoři si nevěděli rady, jeden předpisoval to, druhý ono, takže hněv královský dopadal na jejich hlavy a oni byli házeni jeden po druhém dravým rybám za pokrm. Tak se stalo, že za nějaký čas nebylo v celé říši lékaře, a jestli nějaký byl, zajisté se ukrýval, aby nemusel léčit krále.

Když už nic nepomáhalo, hledal král lékaře v cizích zemích a sliboval velkou odměnu tomu, kdo by jej bolestivého neduhu zbavil.

Po několikadenní plavbě dostihla konečně loď „Princezna Bessie“ přístavu města Ujjahalu. Edudant, jakož i školní mládež se srdečně rozloučili s kapitánem Mrtvým Billem.

Hned jim bylo nápadno, že v hlavním a sídelním městě královském vládne velký smutek a že z oken vlají černé prapory. Edudant se svými druhy ubytoval se v zájezdním hostinci poblíže náměstí. I tázal se hostinského po příčině smutku a cože by ty černé prapory znamenaly.

A hostinský jim takovou zprávu dal, že král Dyldylbum je zachvácen podivnou a zlou chorobou a že není nikoho, kdo by jej dovedl neduhu zbaviti.

Edudant vyslechl zvěst hostinského a pravil: „Já se o to pokusím. Přisám bůh, že krále vyléčím!“

Hostinský potřásl hlavou a odpověděl: „Varuji vás, vzácný cizince, již mnoho vzácných a vynikajících lékařů pokusilo se zahnat onen zhoubný neduh, který sužuje našeho vznešeného panovníka. Ale všichni se potkali s nezdarem a za pokutu byli do černého jezera uvrženi. Vzdejte se, pane, svého úmyslu, je-li vám život milý!“

Leč Edudant odvětil, že se ničeho neleká a že svůj úmysl provede.

Hostinský pokrčil rameny a povzdychl si: „Inu, komu není rady, tomu není pomoci.“

Edudant zaplatil hostinskému řád za sebe i ostatní děti a pak se zdvořile rozloučil a spěchal k černému jezeru, aby se dal se svou družinou přepraviti k hradu královskému.

Vyhledali mrzutého převozníka a usedli do jeho křehké kocábky. Lodička odrazila od břehu a plula černými vodami, které se hemžily dravými rybami a nebezpečnými obludami. Ryby se vynořovaly z vody a lačně chňapaly ozubenými tlamami a mořské obludy mávaly dlouhými chapadly, snažíce se uchopit někoho z cestujících, aby ho stáhly do hlubin jezera.

Školní mládež zažila mnoho strachu na té cestě, ale nic zlého se nikomu nepříhodovalo a všichni šťastně vystoupili na břeh. Zaplatili mrzutému převozníkovi a šli a šli, až dospěli ke kříšťálovému sloupu, který podpíral královské sídlo.

Edudant napomenul děti, aby se nedívaly dolů, až budou vystupovat po točitých schodech, do skla vydlabaných. Děti se uchopily za ruce, aby utvořily řetěz, a pak stoupaly po točitých schodech, jichž se čítalo tři tisíce tři sta třicet tři. Celý den putovaly stále výš a výše, žhoucí slunce se opíralo o jejich hlavy a všechny velmi trpěly žízní. Teprve když slunce se sklonilo k západu, byly u konce svého putování.

Octli se na prostranném nádvoří paláce a padli do rukou zbrojnošů, kteří se jali vyptávat cizinců, co zamýšlejí a neosnují-li nějaký úklad proti životu panovníkovu. Edudant zbrojnošům vysvětlil, že je světoznámý lékař, který přibyl ke dvoru královskému, aby panovníka vyléčil ze zhoubné choroby. Uslyševše zbrojnoši tuto zvěst, vedli cizince na druhé nádvoří. Tam návštěvníci spatřili, že vchod do královského paláce střeží dvě obrovské vosy, větší než koně, a tyto vosy koulejí svými očima, které jsou zvící pecnů chleba. Tyto vosy, jakmile spatřily cizince, ihned jaly se tasit svá žihadla a hrozivě jimi šavlovaly. Tu se objevil ve dveřích pán v nádherném stejnokroji, pošitým zlatými prýmkami

a drahými kameny, a velel vosám, aby se uklidnily. Vosy uposlechly a ulehly na svá místa.

Nato onen skvoucí pán, o němž víme, že to byl královský obřadník Phé, ujal se cizinců a vedl je do komnat královských.

Edudant se mu představil jako lékař z dálné ciziny, jenž uslyšel zprávy o nemoci králově, i přispěchal, aby panovníkovi navrátil vzácné zdraví.

Obřadník Phé vyslechl jeho řeč a pravil vážně: „Učený pane, zdali jste si dobře rozmyslil, co hodláte podniknout? Již mnoho věhlasných lékařů zde zahynulo hněvem královským, ježto nedovedli vyhnati chorobu z Nejvyššího vznešeného těla.“

Edudant takovou odpověď dal, že si vše dobře rozvážil a že je odhodlán krále vyléčiti a doufá, že se mu to podaří.

„Je-li tomu tak,“ odvětil obřadník Phé, „pak mne následujte do královské ložnice, kde trpí vznešený pacient. Veliká odměna vám kyne, jestliže svůj úkol dobře vykonáte. Ne-li, pak běda vám!“

Potom se otázal, kdo jsou ty dívky, které jej provázejí.

Edudant vysvětlil, že jsou to jeho spolužáci, kteří mu byli svěřeni v ochranu.

Obřadník Phé nařídil služebnictvu, aby se ujalo školní mládeže a popřálo jim oddech a pohostinství. Stalo se, jak obřadník kázal. Služebnictvo usadilo školní mládež k velké tabuli, kdež poskytlo jim zmrzliny, čokolády, ananasů, všecko ve velkém množství a výtečné jakosti. Dívky pochutnávaly si na vybraných lahůdkách a náramně si libovaly.

Edudant pak následoval pana Phé do královské ložnice. Uviděl nádhernou komnatu, ale ve velkém nepořádku, jak tomu bývá, je-li v pokoji nemocný. Na nočních stolcích i na skříních bylo velké množství lahviček s léky a krabiček s prášky.

Na loži seděl král Dyldylbum Šlechetný, celý byl obvázan obklady a hlasitě a žalostně sténal: „Ojoj, to mne to pálí, řeže a píchá... jaký jsem já nešťastný panovník! Jestlipak jiný král má takové svízele?“

Vedle nemocného seděla královna a domlouvala mu: „To máš z toho, že neposloucháš. Pročpak jsi nevezal lék, který ti lékař předepsal?“

„Áchich, ouvé, když je to takové nedobré...“ lkal král, „doktoři ničemu nerozumějí... Ojoj! Zase mne to píchlo! Zavolejte doktora!“

„Žádní doktoři už nejsou,“ odvětila královna, „všechny jsi dal zahubiti a už se žádní lékaři nevyskytují.“

Vtom přistoupil k loži obřadník Phé a představil s hlubokou úklonou Edudanta řka: „Vaše královská Nádhero! Tady vám přivádím lékaře nad jiné učeného a v knihách zběhlého. Je to doktor Edudant, věhlasný badatel a cestovatel.“

„Těší mne, pane badateli,“ řekla milostivě Její královská Nádhera, „doufám, že se vašemu umění a věhlasu podaří vyhnati zhoubný neduh z těla královského. Velká odměna vás za to nemine, protože já s ním už tolik zkouším, že se to nedá vypovědět. Celé noci nespím a oka nezamhouřím, sama mám starost, abych se neroznemohla, každý mi říká, že špatně vypadám.“

Edudant se uklonil a pravil: „Vaše královská Nádhero! Doufám, že vás v očekávání nezklamou a že svou vědou a uměním vypudím zhoubný neduh z Nejvyššího těla.“

„To ráda slyším, pane badateli,“ děla královna, „a tudíž vás žádám, abyste se ujal chotě mého.“

Edudant přistoupil k nemocnému a pravil: „Vaše královská Okázalost nechť ráčí otevřít svá ústa, abych do nich nahlédnouti mohl.“

Král uposlechl a široce otevřel svá obrovská ústa. Edudant vyňal kapesní svítilnu a posvítil si do úst králových.

Prohlížel si je chvíli a pak zvěstoval: „Pacient trpí nemocí vnitřní. Tato nemoc vnitřní má sídlo v žaludku. Vaše královská Okázalost nechť nechá ústa otevřená, neboť já budu pokračovati v léčení.“

Vstrčil hlavu do úst králových, nahlédl do hlubiny, a náhle zazpíval:

„Kdybych já ty uši majouc,
taky bych tak poslouchajouc –“

Chvilku čekal, neozve-li se něco na toto znamení.
A hle! Vzápětí se ozvalo:

„Jouc, jouc, jouc,
jako ten zajouc!“

Z toho Edudant poznal, že v žaludku králově je skutečně ztracený Francimor. Neboť písničku, kterou Edudant začal a Francimor dokončil, znali oba bratři od útlého dětství. Tuto písničku jim totiž matka madame Halabába zpívala, když je ke spánku ukládala.

Edudant zavolal do králova jícnu: „Francimore, jsi to ty?“

„Ano, jsem to já,“ ozvalo se z královského žaludku. „To mne volá Edudant?“

„Zajisté,“ odpověděl radostně Edudant a pobídl bratra: „Francimore, polez ven!“

„Hned,“ odpověděl hlas z hloubky, „já už lezu, jenomže je to tady takové kluzké.“

A Francimor, tápaje potmě, lezl vzhůru do královského jícnu, a když byl v jícnu, tu se král prudce rozkašlal a Francimor prudkým obloukem vyletěl z jeho úst.

Neublížil si však, ale vyskočil a padl radostně Edudantovi do náručí.

Oba bratři se srdečně objali, těšíce se, že se šťastně shledali po dlouhém odloučení.

23

Edudant a Francimor se mají ženit

Veliká radost zavládla na dvoře královském, v hlavním městě Ujjahalu i v celé říši nad uzdravením panovníkovým. Edudant se těšil pro svoje lékařské umění velikým počtám. Král pořád chodil za

ním a říkal: „Veliký jste učenec, doktore Edudante. V celém světě není nad vás.“

Edudant skromně odmítal tuto chválu a jen varoval krále, aby se už nikdy neoddával lidožroutství, chce-li si zachovat zdraví. Král svatosvatě přísahal, že se už nikdy lidského masa nedotkne.

Panovník nabízel Edudantovi hodnost generálskou, avšak Edudant odmítal všechny pocty a hodnosti řka, že musí domů, protože matka bude mít o něho i o Francimora velkou starost.

Avšak král děl: „Slíbil jsem tomu, kdo mne uzdraví, velkou odměnu. Učený doktore, máte mítí moji milovanou dceru princeznu Etamínku za manželku a s ní dostanete věnem půl království. Váš mladší bratr, ušlechtilý pan Francimor, obdrží za manželku druhou moji dceru, princeznu Šifónku, a bude velitelem veškerého mého vojska prohlášen.“

Edudant klesl na kolena a pravil: „Vaše královská Okázalosti, vznešený panovníku! Nejsme hodni této pocty. Musím oznámiti, že já ani můj bratr se nemůžeme ještě ženiti, protože musíme chodit do školy. Podle zákonů naší země musíme nejprve učiniti zadost své školní povinnosti a pak teprve můžeme pomýšleti na sňatek manželský.“

Než král zakoulel očima a zamručel hněvivě: „Učinil jsem slavný slib, že vás učiním šťastnými. Královské slovo nesmí býti porušeno. Jestliže se odvážíte mému úmyslu odporovati, pak běda vám! Do nejtemnějšího vězení vás dám uvrhnouti a tam budete úpět tak dlouho, až prohlásíte, že chcete být šťastni. Tak jsem řekl!“

Nato pokynem ruky oba bratry propustil.

Zasnoubení Edudanta a Francimora s princeznami královskými, Etamínkou a Šifónkou, bylo veřejně vyhlášeno. Po celé říši hlaholily zvony, hudba hrála a lid se radoval, že bude slavná svatba v domě královském.

Oba ženichové museli většinu dne trávit ve společnosti svých snoubenek a jejich matky. Královna velebila své dcery a jejich vychování. Etamínka, pravila, vyzná se v jazyce francouzském a dovede na klavír zahrátí různé kousky pro poslech. Šifónka

naproti tomu je spíše domácí povahy a je dobrá hospodyňka. Absolvovala s výtečným prospěchem kurs šití a kuchařský.

Když konečně večer směli oba bratři opustit své snoubenky, tu velmi žalovali na svůj osud. Nevěsty se jim nelíbily. Obě byly takové zubaté po tatíčkovi.

„Člověk nikdy neví,“ pravil Edudant, „jednoho dne dostanou chuť a snědí nás. Co si potom na nich vezmeme?“

„Něco se musí vymyslet, to je marné,“ děl Francimor zamyšleně.

Zatím čas plynul a celá říše se připravovala ke svatbě. V královském paláci hrčely šicí stroje. Několik švadlen bylo zaměstnáno zhotovováním výbavy pro obě nevěsty.

A oba bratři se svými nevěstami chodili po návštěvách, aby se představili v nejváženějších rodinách města.

Nejvíce se těšil na svatbu sám král.

„To se zase jednou řádně najím,“ liboval si, „hostina musí být velkolepá. Musím se odškodnit za to utrpení. Beztoho jsem kolik dní nejedl.“

Chodil každého dne do kuchyně, aby se poradil s kuchaři. Procházel se po kuchyni, koukal se pod pokličky a ochutnával pokrmy. Při jedné příležitosti spatřil školní mládež, která si na dvoře hrála s míčem.

„Jaké jsou to děti?“ zeptal se stráže.

Vysvětlili mu, že ty děti patří k družině Edudanta a Francimora.

Král si dal děti zavolat, každé ohmatal a ke každému si čichl.

„Hm...“ řekl si, „dětské maso – náramná pochoutka. Jemné, delikátní... hm... A je moc zdravé, to říkají všichni lékaři. Nezůstává ležet v žaludku. Jenom tento... jsou moc hubené. Nic na nich není. To je proto, že pořád běhají. Musejí se zavřít do posady a pořádně krmit. Svatba se bude konat za čtrnáct dní, do té doby musejí být vykrmené.“

Podle královského rozkazu schytali služebníci školní mládež a zavřeli ji do posad.

Král uspokojen odebral se do svých komnat. Usedl na pohovku a přemítal o různých pokrmech a jejich úpravě.

Vtom vstoupil komorník Cerdaleofron a oznámil králi, že pánové Edudant a Francimor si přejí s ním mluvit.

„Nechť vstoupí,“ řekl král milostivě.

Edudant a Francimor vstoupili do komnaty a hluboce se králi uklonili.

„Čeho si přejete, chlapci?“ otázal se král v dobré náladě.

„Vznešený panovníku,“ počal Edudant, „právě jsme se dověděli, že naše družina byla na váš rozkaz zavřena do posad.“

„A my nevíme, za jakým účelem se tak stalo,“ doplnil Francimor.

„Tak bychom prosili,“ navázal řeč Edudant, „abyste ty dítky milostivě ráčil propustit...“

„A to ne!“ pravil král. „Já je nepustím. To bych byl blázen! Z těch dětí bude vzácná pochoutka k svatební hostině.“

Edudant popuzen upozornil krále na jeho slavný slib, že už nikdy nebude pojídati lidské maso. Ale se zlou se potázel. Král se hrozně rozzlobil a chtěl dát Edudanta za jeho smělá slova popraviti. Avšak královna přispěchala, aby krále upokojila. Obávala se, že by takovým způsobem byla svatba pokažena a její dcera přišla o ženicha.

Král si dal říci, jenom pohrozil Edudantovi prstem a pravil: „Ať už nikdy neuslyším od tebe takové řeči! Mohlo by tě to mrzet!“

24

Kterak čerti překazili svatbu

Určený den svatby se kvapem blížil. Ze všech konců světa přicházela poselství ke dvoru královskému, ze všech stran se sjížděli vzácní hosté, přinášejíce skvostné dary. Celá říše se připravovala na onen slavný den.

Tu noc před svatbou oba bratři nespali radíce se, co by měli podniknouti, aby se nemuseli ženit a školní mládež vysvobodili. Francimor byl toho názoru, že by se měli ucházet o pomoc pekelných mocností, které žily s jejich matinkou madame

Halabábou v dobrém přátelství a vždy byly ochotny prokázati dobré služby.

Edudant souhlasil a křídou na zemi nakreslil kruh a muří nohu, jak čarodějné předpisy žádají. Potom oba do kruhu vstoupili a mocným hlasem počali čerty vyvolávat.

„Zaklínáme vás, obludy pekelné, skrze štryks léte acheron hom il kchára infernábilis et Mefisto! Propusťte nám posla nejrychlejšího!“

Zatmělo se, zahřměl hrom a ze země vyšlehl plamen.

V tom plameni se zjevil čert a pravil: „Stojím vám k službám, čeho žádáte?“

Edudant se otázal: „Rci, pekelná obludo, jaké jest tvé jméno?“

Čert odvětil: „Jmenuji se Kulus Buldramáš a v celém pekle nenajdete čerta nade mne rychlejšího.“

„Líbíš se mi, ďáble,“ pochválil ho Edudant, „i velím tobě, abys přivedl pluk vybraných a silných ďáblů, kteří by učinili, co jim budu veleti.“

„K čemu potřebujete pluk ďáblů?“ tázal se čert.

„Chci pomocí tvojí a tvých sourozenců vyvrátiti sídlo krále Dyldylbuma z kořene, aby ani památky po něm nezbylo.“

Čert se radostí zachechtal, až tabulky v oknech zadrnčely, a pravil: „Rád učiním, co velíš. Král se svou rodinou i se svým dvorem již dávno skrze své skutky zlé propadl peklu. Ještě dnes v noci bude konec krále Dyldylbuma, ještě dnes v noci bude zahlazen dvůr královský a všichni, kdož krále v jeho nešlechtnosti podporovali.“ Tak pravil čert a zmizel.

„Nyní musíme jednati co nejrychleji,“ děl Francimor, „abychom se včas odtud dostali. Jinak propadneme zkáze s tímto palácem.“

Edudant byl stejného mínění. Bratři chvatně sbalili svá zavazadla a všecko připravili ke kvapnému odcestování.

Byla temná noc a naštěstí všechny strážce královské spaly, zpity vínem, které jim král dal rozdělit na oslavu zítřejší svatby.

Bratři se dostali nepozorováni až k posadám, kde byly uvězněny děti. Silnému Edudantovi nedalo žádnou námahu vyvrátiti železné mříže a osvoboditi školní mládež.

Potom poručil dětem, aby ho ve vší tichosti následovaly. Všichni opatřili se svými zavazadly a potom běželi, aby dostihli točité schody, které po křišťálovém sloupu vedly z královského sídla.

Podářilo se jim nepozorovaně dostat se až ke břehu černého jezera, kde je očekávala kocábka mrzutého převozníka. Edudant zaplatil poplatek za převoz a lodička odrazila od břehů.

Již se radovali, že se jim podařilo uniknouti z moci zlého krále Dyldylbuma, když tu mocný hluk, který vycházel z hradu, přiměl je k tomu, aby se obrátili.

I uviděli, že po cimbuří hradu pobíhají ozbrojenci s planoucími pochodněmi, že se ozývá poplašné troubení, a z toho zmatku poznali, že jejich útěk je prozrazen a že jsou pronásledováni.

Skutečně za chvíli spatřili, že vojsko pobíhá na břehu jezera a že se chystá spustit lodi, které by zahájily stíhání uprchlíků.

Již se domnívali, že jsou ztraceni, neboť nemohli doufat, že by pomalá loďka převozníková mohla uniknouti lodicím vojska královského.

Avšak tu ozvalo se strašlivé hromobití. V záři blesků bylo viděti, kterak pět tisíc vybraných ďáblů vrhá se v boj proti vojsku královskému. Zbrojnoši se jen chabě pokusili o odpor. Když však viděli, že proti zlým duchům ničeho nezmohou, odhazovali zbraně a dávali se na útěk.

Královský hrad vzplanul jedním plamenem a oheň daleko široko ozařoval krajinu. Za hromového rachotu skácel se křišťálový sloup, který podpíral královské sídlo, do černého jezera.

A když Edudant a Francimor i školní mládež pohlédli na oblohu, tu spatřili, kterak čerti vzduchem odnášejí krále Dyldylbuma, jeho manželku královnu Herbuli a jejich dcery Šifónku a Etamínku, jakož i jejich dvořanstvo, služebnictvo i cizí hosty, kteří se dostavili na svatbu.

Po nebi se táhl dlouhý svatební průvod. Nehrála mu hudba, ale svatba se děla za posměšného chechtání ďáblů a bez ženichů.

Takový konec vzalo království Dyldylbuma Šlechetného za nesčetné hříchy a neřesti tohoto panovníka. A na místě skvoucího paláce stojí pusté rozvaliny, které zarostly divokým býlím.

25

Návrat do vlasti a šťastné zakončení dobrodružné pouti

Naši přátelé, bratři Edudant a Francimor, nastoupili se svou družinou cestu k domovu. Již byli syti dobrodružství, spatřili valný kus světa i jeho znamenitosti, a nedivme se tudíž, že se jim zastesklo po domově. Zvláště Edudanta a Francimora hryzlo svědomí, že nechali staříčkou matičku doma samotnu.

Nebudeme se zdržovati líčením jejich zpáteční cesty, poněvadž sami toužíme, abychom byli již doma. Jenom tolik dlužno poznamenati, že v jedné přístavní krčmě na břehu moře Tutulánského zastihla naše družina kapitána Mrtvého Billa. Seděl u nálevního stolku a spokojeně popíjel. Jeho tvář zářila blahem. Objal Edudanta a Francimora a oznamoval jim, že se mu podařilo výhodně prodat loď „Princeznu Bessii“. Získal ji jeden metuzalénský kupec i s rakvemi a skříňkou, ve které je uvězněna královna bouře, hromovládná Ziúúrará.

„Teď mám vystaráno,“ liboval si a poručil si ještě jeden džin čili žitnou kořalku. Potom se přátelsky rozloučil s oběma bratry a školní mládeží, vymínil si, že mu pošlou z domova pohlednici.

Zpáteční cesta vedla je přes Psí město. Obyvatelé poznali naše cestovatele a měli z nich upřímnou radost. Nechtěli je propustit dříve než po hojném pohoštění. Psi uspořádali jim hostinu a předložili ty nejlepší kosti, které měli. Potom je s radostným štěkotem hodný kus cesty vyprovodili.

Přesně za dva roky, osmdesát pět dní a tolikéž nocí uzřeli poutníci věže a báně města Prahy. Na nádraží byli překvapeni, když je obklopil valný dav lidí, kteří je nadšeně přivítali. Neboť oni

neměli o tom povědomost, že o jejich podivuhodných dobrodružstvích bylo psáno v českých i zahraničních novinách.

Když pak kráčeli přes Karlův most, tu uslyšeli volání. Zastavili se pátrajíce, odkud by toto volání pocházelo. Francimor se naklonil přes zábradlí a tu zjistil, že z vody se vynořila hlava a ta volala: „Ahoj, kluci! Jak se máte?“

Dívali se na ten obličej, který jim připadal známý, ale nevěděli, kam by ho měli dát. Až konečně z vody se vynořil zelený dědeček a usedl na břevna, kterými se chrání mostní pilíře před nárazem ker ledových. I poznali v zeleném dědečkovi svého známého pana Vodňanského.

„Ahoj, kamarádi!“ volal ten pán, „pojďte mne navštívit a potěšit starého vodníka.“

Francimor se ho ptal, co je nového.

„Pejsek Pafnuc mi umřel,“ hlásil vodník smutně, „už byl, chuděra, hezky starý, ale ještě moh mezi námi pobejt. Ale on, uličník, když jsem nebyl doma, chytil mi na dvorku kapra a sežral ho. Rybí kost mu uvázla v hrdle a on se zadusil.“

„Škoda ho, nebožtíka,“ politoval ho Francimor, „on to byl opravdu řádný pes, takový karakterní, dej mu pámbu věčnou slávu.“

„A co byste tomu řekli: Lekňuška už u mne není!“ pokračoval vodník.

„Ale?“ podivili se bratři. „Vy jste ji dal pryč?“

„Na hodinu jsem s ní vyrazil dveře, s bábou jedovatou, princmetálovou,“ chlubil se vodník.

„Vy že jste jí dal výpověď?“ tázali se bratři nedůvěřivě.

„Totiž... opravil se vodník, „ona... jako moje choť, ji vyhodila...“

„Vaše choť...?“

„Pardon, vy nevíte, že jsem se oženil. Ano, už je to takové. Na podzim jsem do toho praštil. A povedlo se mi to, nemůžu si stěžovat. Věno bylo slušné, výbava kompletní, jsem náramně spokojený... Škoda že moje choť není právě doma, ona je na návštěvě u příbuzných, pořád jenom někde lítá, doma neposedí, říct

si nedá, já abych se staral o všechno, pro příbuzné má srdce, pro vlastního muže ne, já nevím, proč právě já mám být tak nešťastný, ať se někdo podívá jinam, jestli jinde běhá paní vodníková po příbuzných...”

Edudant přerušil jeho nářky.

„A paní choť dala tedy Lekninii výpověď...?“

„Tak jest,“ liboval si vodník, „ona si baba myslila, že to, co si dovolovala proti mně, že si může dovolit proti paní, ale to si to náramně spletla. Moje paní je brzy hotová – tady máte, co vám patří, povídala, a už ať jste z domu. – Copak moje choť, ta dovede jednat s lidmi. Té se tak hned nemůže nikdo postavit. Ona není jen tak ňáká. Je, prosím, rozená Wassermannová, její tatínek má největší vodnictví v republice.“

„To rád slyším,“ děl Edudant.

„S jejím věnem mohl jsem se etablovat⁴ tady na Vltavě. Panečku, tady je jiné vodnictví než ta hadrárna na tom rybníčku v lese. Já jsem mohl postavit vodnictví na moderním podkladě. Zde se pěstuje veslařství, plavectví, pólo, kanoistika i jiné vodní sporty a víte, co je utopených za sezónu... Náramně jsem si pomohl, musím zaklepat. Mám plné ruce práce, nevím, kde mně stojí hlava, a paní Vodňanská se k ničemu nemá, ne aby člověku v živnosti trochu pomohla, kdepak, na to ona nemá myšlení, jenom parádu honit, po kavárnách vysedávat a příbuzné navštěvovat. A nedá si říct a nedá... co mne to jenom napadlo, že jsem se oženil...”

„A co děti, máte?“ tázal se Francimor.

„Mám dětičky, mám!“ vzkřikl zelený mužík radostně. „Kluka a holku. To jsou takové krásné děti, že se nenajdou na celém světě. A ten jejich rozum, pánové. Koukali byste, čestné slovo... Kdepak mám jejich fotografii, nedávno jsem je dal vyblejsknout, kam jsem to jenom dal... že jsem je nechal v kanceláři, to je škoda... To jsou dětičky, krásné dětičky, celé po mně, jako by mně z oka vypadly, takové jsou hezké zeleňoučké, moje děti drahé...”

⁴ Etablovat se – zřídit si podnik, usadit se.

„Tak máte radost,“ poznamenal Edudant.

„Mám, chlapci, mám radost,“ přisvědčil Vodňanský, „je ovšem také starost, ale to jinak nejde. Hlavní věc, že je to zdravé...“

V Praze se naši cestovatelé dlouho nezdrželi, ačkoliv by si rádi byli prohlédli četné pamětihodnosti tohoto starobylého města. Spěchali domů, kde na ně čekali ustaraní rodičové...

První, koho Edudant a Francimor uzřeli před svou rodnou chalupou, byl stařícký drak Verpanides. Ctihodný tento kmet zaplakal radostí a vypustil mohutný oblak dýmu ze své tlamy, když poznal ztracené děti své představené madame Halabáby.

„Buď Hospodin pochválen,“ zaštkal Verpanides, „že dal mně ještě jednou vás spatřiti, milovaní synáčekové moji...“

Kocour Šmakovník a kozel Rudolf, uslyševše hluk, vyřítili se z chaloupky. To bylo radosti a vypytování! Rudolf i Šmakovník střídavě plakali a střídavě se smáli a bílým šátečkem si oči utírali.

Madame Halabába měla ovšem také velkou radost, ale pokládala za svou povinnost přísně tuláky pokárat. Edudant i Francimor museli z ruky přísné matinky přijmout zasloužený výprask.

„Zmařili jste mi čarodějné koště, uličníci,“ lála stařena, „a já jsem si musela pořídit nové. Měla jsem kvůli vám velké útraty. A mimoto jste mi udělali před lidmi ostudu, protože vás vyloučili ze školy, ježto svádíte školní mládež, aby zmeškala vyučování a oddávala se nezbednostem. Co já kvůli vám vytrpěla, kluci nezdární, to se nedá vypovědět.“

Chlapci slíbili, že budou hodní, načež jim matka šla uvařit kávu.

Madame Halabába prostřela čistý ubrus a ztracení a opět nalezení synové usedli ke stolu. Jejich společnost sdílela matka, kozel Rudolf i kocour Šmakovník. Drak Verpanides nemohl ke stolu usednouti, protože by se pro svou velikost do světnice nevešel. Madame Halabába mu přinesla hrnek kávy před chaloupku.

Seděli ve svornosti u stolu, popíjeli kávu a krájeli bábovku. Šmakovník se pochlubil, že se stal dirigentem zpěváckého spolku

„Lyra“. Vede hudební sbor kocourů a koček. Pořádají za měsíčních nocí na střeších hudební představení a mají velký úspěch. Každému se prý jejich zpěv líbí.

Kozel Rudolf se stydlivě přiznal, že se bude ženit. Bere si za manželku mlynářovu kozu. Pochlubil se oběma bratřím fotografií své nevěsty. Chválil svou vyvolenou a říkal, že dostane slušnou výbavu a že je to řádná a vzdělaná koza. S ruměncem na líci přijímal blahopřání k nastávajícímu sňatku manželskému.

Naši přátelé žijí spokojeně ve svornosti a lásce. Bratři pomáhají své matce v živnosti a proslýchá se, že z nich budou obratní a spolehliví kouzelníci.

Jenom jedna žalost je stihla. Na podzim tohoto roku, když Edudant a Francimor pouštěli draka, tu uvázl jim drak Verpanides ve drátech elektrického vedení. Dříve než ho mohli vyprostit, vypustil Verpanides svou šlechetnou duši.

Pochovali ho pod košatou lípou a na hrobě mu vztyčili mramorový památník, aby každému bylo zjevno, že kdysi žil a působil nezapomenutelný a zasloužilý drak Verpanides.

Ediční poznámka

Při zpracování textu jsme se řídili aktuálním zněním pravidel českého pravopisu, upravili jsme interpunkci a opravili tiskové chyby. Respektovali jsme však stylové, morfologické a lexikální zvláštnosti původního textu.

Jako předloha pro naše vydání posloužila kniha *Edudant a Francimor* s ilustracemi Josefa Čapka, která vyšla v nakladatelství SNDK (později Albatros) v roce 1963 (POLÁČEK, Karel. *Edudant a Francimor*. 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1963. 183, [3] s.). Doslov Milé školní dítky, který je věnován životu Karla Poláčka a pro děti jej napsal Milan Korejs, najde v případě zájmu laskavý čtenář tamtéž.

Redakce MKP

Bibliografie díla Karla Poláčka

- Povídky pana Kočkodana (1922)
Mariáš a jiné živnosti (1924)
Na prahu neznáma. Kouzelná šunka (1925)
Čtrnáct dní na vojně (1925)
35 sloupků (1925)
Povídky izraelského vyznání (1926)
Lehká dívka a reportér (1926)
Pásky na vousy (1926)
Život ve filmu (1927)
Okolo nás (1927)
Bez místa (1928)
Dům na předměstí (1928)
Hedvika a Ludvík (1931)
Hráči (1931)
Muži v ofsajdu (1931)
Hlavní přelíčení (1932)
Pan Selichar se osvobodil (1933)
Edudant a Francimor (1933)
Židovské anekdoty (1933)
Žurnalistický slovník (1934)
Michelup a motocykl (1935)
Okresní město (1936)
Hrdinové táhnou do boje (1936)
Podzemní město (1937)
Vyprodáno (1939)
Hostinec U kamenného stolu (1941) – pod jménem Vlastimila Rady
Otec svého syna (1946)
Bylo nás pět (1946)
Ze soudní síně (1956)
Se žlutou hvězdou (1959)

Karel Poláček
Edudant a Francimor

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 31. 5. 2016

ISBN 978-80-7532-107-7 (pdf)